

Ο ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΕΡΧΕΤΑΙ

J. B. PRIESTLEY

An Inspector Calls (1945)

Κριτική / φιλολογική έκδοση
Βιβλιοθήκη Ραδιοφωνικού Θεάτρου
Τόμος 3
Greece2Day Editions
Αθήνα 2026

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σημείωμα της έκδοσης

Πρόλογος — Μια οικογενειακή γιορτή που μετατρέπεται σε ανάκριση

Κεφάλαιο 1 — Τζ. Μπ. Πρίσλεϊ: ο συγγραφέας, ο πόλεμος και η κοινωνική συνείδηση

Κεφάλαιο 2 — «Ο Ανακριτής έρχεται»: από το 1912 στο 1945

Κεφάλαιο 3 — Η δραματουργική μηχανή: μία νεκρή γυναίκα, πέντε κρίκοι ευθύνης

Κεφάλαιο 4 — Ποιος είναι ο Ανακριτής Γκουλ;

Κεφάλαιο 5 — Η Εύα Σμιθ: η πρωταγωνίστρια που δεν εμφανίζεται ποτέ

Κεφάλαιο 6 — Ατομική ευθύνη, κοινωνική ευθύνη και ταξική σύγκρουση

Κεφάλαιο 7 — Οι δύο γενιές των Μπέρλινγκ

Κεφάλαιο 8 — Από τη σκηνή στο ραδιόφωνο

Κεφάλαιο 9 — Η ελληνική ραδιοφωνική παραγωγή του 1970

Πώς να διαβάσετε αυτή την έκδοση — Εκδοτικές αρχές

Dossier του έργου

Πηγές και τεκμηρίωση

Το δραματικό κείμενο

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Η παρούσα έκδοση αποτελεί φιλολογικά επιμελημένη αποτύπωση της ελληνικής ραδιοφωνικής προσαρμογής του έργου «Ο Ανακριτής έρχεται» (An Inspector Calls) του Τζ. Μπ. Πρίσλεϊ. Κείμενο βάσης είναι η τελική, διορθωμένη μεταγραφή της σωζόμενης ελληνικής ραδιοφωνικής εκτέλεσης. Η απομαγνητοφώνηση ελέγχθηκε επανειλημμένα και οι διορθώσεις που προέκυψαν από την ακρόαση θεωρούνται δεσμευτικές για το σώμα του θεατρικού κειμένου.

Όπως και στον προηγούμενο τόμο της «Βιβλιοθήκης Ραδιοφωνικού Θεάτρου», βασική αρχή είναι ο σεβασμός στον ελληνικό ραδιοφωνικό λόγο. Δεν επιχειρείται νέα μετάφραση του Πρίσλεϊ και δεν αντικαθίστανται οι διατυπώσεις της ραδιοφωνικής προσαρμογής από το αγγλικό πρωτότυπο. Οι συντμήσεις, οι μετατοπίσεις, οι επιλογές λεξιλογίου και ο ιδιαίτερος ρυθμός της παραγωγής αντιμετωπίζονται ως στοιχεία ενός αυτοτελούς ιστορικού τεκμηρίου.

Το αγγλικό κείμενο χρησιμοποιείται επικουρικά για την ταυτοποίηση προσώπων, τη δραματουργική ακολουθία, τον διαχωρισμό των τριών πράξεων και την προσθήκη επιλεγμένων σκηνικών οδηγιών. Οι οδηγίες αυτές μεταφράζονται και εντάσσονται με πλάγια γραφή, ώστε να διακρίνονται καθαρά από το κείμενο της ελληνικής ραδιοφωνικής διασκευής. Όπου η διασκευή έχει συμπτύξει ή μετακινήσει υλικό, η θέση της πράξης αποδίδεται στο πλησιέστερο δραματουργικά αντίστοιχο σημείο και όχι με τεχνητή ανακατασκευή χαμένων διαλόγων.

Το αγγλικό έργο δεν χωρίζεται σε σκηνές: οι τρεις πράξεις είναι συνεχείς και διαδραματίζονται όλες στην τραπεζαρία του σπιτιού των Μπέρλινγκ, στο φανταστικό βιομηχανικό Μπράμλεϊ, ένα ανοιξιάτικο βράδυ του 1912. Για τον λόγο αυτό η παρούσα έκδοση δεν επινοεί αριθμημένες «σκηνές» που δεν υπάρχουν στο πρωτότυπο.

Στόχος δεν είναι να υποκατασταθεί μια σύγχρονη μετάφραση του An Inspector Calls, αλλά να διασωθεί ένα συγκεκριμένο ραδιοφωνικό γεγονός: το έργο όπως ακούστηκε, με τις φωνές, τις συμπτύξεις και τον ρυθμό της ελληνικής παραγωγής.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Μια οικογενειακή γιορτή που μετατρέπεται σε ανάκριση

Όλα αρχίζουν σχεδόν ειδυλλιακά: ένα καλό δείπνο, πορτό, ένα δαχτυλίδι αρραβώνων, μια εύπορη οικογένεια συγκεντρωμένη γύρω από το τραπέζι και ένας πατέρας απολύτως βέβαιος ότι γνωρίζει πώς λειτουργεί ο κόσμος. Ο Άρθουρ Μπέρλινγκ έχει κάθε λόγο να αισθάνεται ικανοποιημένος. Η κόρη του Σέϊλα αρραβωνιάζεται τον Τζέραλντ Κροφτ και ο γάμος μπορεί να ενώσει όχι μόνο δύο οικογένειες αλλά και δύο επιχειρηματικά συμφέροντα.

Και τότε χτυπά η πόρτα. Ο άνθρωπος που περνά το κατώφλι συστήνεται ως Ανακριτής Γκουλ. Από εκείνη τη στιγμή ο Πρίσλεϊ αρχίζει να αποσυναρμολογεί, κομμάτι προς κομμάτι, ολόκληρο τον κόσμο που μόλις μας παρουσίασε. Μια νεαρή γυναίκα είναι νεκρή. Το όνομά της ήταν - ή τουλάχιστον ένα από τα ονόματά της ήταν - Εύα Σμιθ.

Ο Μπέρλινγκ την απέλυσε. Η Σέϊλα προκάλεσε την απόλυσή της από ένα κατάστημα. Ο Τζέραλντ τη γνώρισε με διαφορετικό όνομα. Η κυρία Μπέρλινγκ τη συνάντησε όταν εκείνη ζήτησε βοήθεια. Ο Έρικ συνδέθηκε μαζί της ακόμη πιο οδυνηρά. Ο Ανακριτής δεν αναζητεί έναν δολοφόνο με τη συμβατική έννοια. Αναζητεί κάτι πολύ πιο δύσκολο να προσδιοριστεί: την ευθύνη.

Το *An Inspector Calls* έχει τη μορφή αστυνομικού μυστηρίου χωρίς να είναι πραγματικά αστυνομικό έργο. Διαθέτει ανάκριση, στοιχεία, φωτογραφία, μυστικά, αποκαλύψεις και έναν αινιγματικό ανακριτή. Το πραγματικό ερώτημα όμως δεν είναι «ποιος τη σκότωσε;». Είναι: πόσο μακριά φτάνει η ευθύνη μας για τη ζωή ενός άλλου ανθρώπου;

Στο τελευταίο μέρος, όταν η οικογένεια αρχίζει να υποψιάζεται ότι ο Γκουλ μπορεί να μην ήταν πραγματικός αστυνομικός, οι παλαιότεροι αισθάνονται ανακούφιση. Αν δεν υπάρχει επίσημος ανακριτής, αν δεν υπάρχει πραγματική αστυνομική έρευνα, τότε ίσως δεν υπάρχει και σκάνδαλο. Η Σέιλα και ο Έρικ, όμως, αντιλαμβάνονται κάτι βαθύτερο: η ανυπαρξία του αστυνομικού δεν αναιρεί τις πράξεις που οι ίδιοι ομολόγησαν. Ο Πρίσλεϊ μεταφέρει έτσι το δικαστήριο από την αστυνομία στη συνείδηση.

Και τότε έρχεται το τηλέφωνο. Η φάρσα - αν ήταν φάρσα - μετατρέπεται σε προφητεία. Μια κοπέλα έχει πράγματι αυτοκτονήσει και ένας ανακριτής έρχεται. Η ανάκριση πρόκειται να αρχίσει ξανά. Μόνο που τώρα κανείς δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι δεν είχε προειδοποιηθεί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Τζ. Μπ. Πρίσλεϊ

Ο συγγραφέας, ο πόλεμος και η κοινωνική συνείδηση

Ο John Boynton Priestley (1894–1984) υπήρξε μυθιστοριογράφος, θεατρικός συγγραφέας, δοκιμιογράφος, κριτικός και μία από τις αναγνωρίσιμες ραδιοφωνικές φωνές της Βρετανίας του 20ού αιώνα. Γεννήθηκε στο Μπράντφορντ του Γιορκσάιρ, σε έναν κόσμο βιομηχανικών πόλεων, εργοστασίων, εμπορίου και έντονων ταξικών διαφορών. Πριν ακόμη γίνει συγγραφέας εργάστηκε σε γραφείο εμπορίας μαλλιού, εμπειρία που τον έφερε κοντά στην καθημερινότητα της βιομηχανικής Αγγλίας.

Το 1914 κατατάχθηκε εθελοντικά και υπηρέτησε στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Η εμπειρία του μετώπου και η απώλεια μιας ολόκληρης γενιάς υπονόμισαν την αισιοδοξία της προπολεμικής εποχής. Αυτή η ιστορική γνώση είναι κεντρική στον «Ανακριτή»: ο Μπέρλινγκ μιλά το 1912 με αυτοπεποίθηση για ειρήνη, τεχνολογική πρόοδο και οικονομική σταθερότητα, ενώ το κοινό του 1945 γνωρίζει ήδη ότι ακολουθούν δύο παγκόσμιοι πόλεμοι, οικονομική κρίση και κοινωνικές ανατροπές.

Μετά τον πόλεμο ο Πρίσλεϊ σπούδασε στο Trinity Hall του Cambridge και καθιερώθηκε στα γράμματα. Το μυθιστόρημα *The Good Companions* (1929) του έφερε μεγάλη δημοτικότητα. Στο θέατρο μπήκε δυναμικά με το *Dangerous Corner* (1932), ενώ στα έργα *Time and the Conways* και *I Have Been Here Before* διερεύνησε με ιδιαίτερη επιμονή τη σχέση χρόνου, μνήμης και ευθύνης.

Κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο απέκτησε τεράστια ακροαματικότητα με τις ραδιοφωνικές ομιλίες *Postscripts*. Δεν μιλούσε μόνο για την πολεμική προσπάθεια αλλά και για το είδος της κοινωνίας που θα έπρεπε να δημιουργηθεί μετά τη νίκη. Η ιδέα μιας δικαιότερης μεταπολεμικής Βρετανίας, η δυσπιστία απέναντι στην αυτάρεσκη κοινωνική ιεραρχία και η πίστη στην αλληλεξάρτηση των ανθρώπων περνούν αυτούσιες στη δραματουργική λογική του *An Inspector Calls*.

Ο Πρίσλεϊ δεν ήταν κομματικός συγγραφέας με τη στενή έννοια. Η δημόσια παρουσία του όμως ήταν σαφώς κοινωνική και μεταρρυθμιστική. Υποστήριξε πολλές από τις μεταπολεμικές κοινωνικές αλλαγές, συνέβαλε στον δημόσιο διάλογο για τις τέχνες και αργότερα βρέθηκε στην πρώτη γραμμή της κριτικής των πυρηνικών εξοπλισμών. Στο έργο του η πολιτική ιδέα δεν λειτουργεί ως φυλλάδιο: γίνεται σύγκρουση χαρακτήρων, ρυθμός αποκάλυψης και θεατρική παγίδα.

Excursus I — Ο Πρίσλεϊ με μια ματιά

- 1894 — Γέννηση στο Μπράντφορντ του Γιορκσάιρ.
- 1914–1919 — Στρατιωτική υπηρεσία στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.
- 1929 — Μεγάλη επιτυχία του *The Good Companions*.
- 1932 — *Dangerous Corner*: καθιέρωση στο θέατρο.
- 1937 — *Time and the Conways* και *I Have Been Here Before*.
- 1940 — Οι ραδιοφωνικές ομιλίες *Postscripts* αποκτούν τεράστια ακροαματικότητα.
- 1944–1945 — Συγγραφή του *An Inspector Calls*.
- 1945 — Πρώτη παρουσίαση στη Μόσχα.
- 1946 — Πρώτη βρετανική παραγωγή από το Old Vic στο New Theatre του Λονδίνου.
- 1984 — Θάνατος του Πρίσλεϊ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

«Ο Ανακριτής έρχεται»: από το 1912 στο 1945

Γιατί η χρονολογία δεν είναι διακόσμηση

Η δράση τοποθετείται την άνοιξη του 1912. Η επιλογή δεν είναι τυχαία. Ο ίδιος ο Πρίσλεϊ επισήμανε αργότερα ότι το συγκεκριμένο έτος αποτελεί «κλειδί» για το έργο. Το 1912 είναι αρκετά κοντά ώστε ο κόσμος των Μπέρλινγκ να φαίνεται αναγνωρίσιμος και αρκετά μακριά ώστε το κοινό του 1945 να γνωρίζει όλα όσα οι ήρωες αγνοούν.

Η τεχνική είναι απλή και ανελέητη: ο Άρθουρ Μπέρλινγκ προφέρει βεβαιότητες που η Ιστορία έχει ήδη διαψεύσει. Η πίστη του στην αδιάκοπη πρόοδο, στην αδυναμία ενός μεγάλου ευρωπαϊκού πολέμου και στην ασφάλεια της καθεστηκυίας τάξης λειτουργεί ως δραματική ειρωνεία. Δεν είναι απλώς ένας άνθρωπος που κάνει λάθος πρόβλεψη. Είναι ένας άνθρωπος του οποίου η κοσμοθεωρία παρουσιάζεται ως ανεπαρκής.

Το έργο γράφεται τον χειμώνα του 1944–45, όταν η Ευρώπη βγαίνει από τη δεύτερη μεγάλη καταστροφή μέσα σε μία γενιά. Ο Πρίσλεϊ αναγκάζει έτσι το κοινό να κοιτάξει προς τα πίσω. Η ερώτηση δεν είναι μόνο «τι έκαναν οι Μπέρλινγκ στην Εύα;» αλλά και «τι έκανε μια ολόκληρη κοινωνία όταν αρνήθηκε να δει τις συνέπειες της ανισότητας, του ανταγωνισμού και της αδιαφορίας;».

Η πρώτη παρουσίαση έγινε στη Μόσχα το 1945. Η πρώτη βρετανική παραγωγή ακολούθησε το 1946 από την εταιρεία του Old Vic στο New Theatre, με τον Ralph Richardson ως Γκούλ. Η διεθνής διαδρομή του έργου έδειξε γρήγορα ότι η ηθική του μηχανή μπορούσε να λειτουργήσει πέρα από τη συγκεκριμένη βρετανική συγκυρία.

Excursus II — 1912: η ειρωνεία της βεβαιότητας

Το 1912 ο Τιτανικός παρουσιάζεται ως θαύμα τεχνολογικής ασφάλειας λίγο πριν από το ναυάγιο. Η Ευρώπη μοιάζει σταθερή λίγο πριν από τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Η κοινωνική ιεραρχία φαίνεται ακλόνητη λίγο πριν από δεκαετίες πολιτικών και οικονομικών ανατροπών. Ο Πρίσλεϊ δεν χρειάζεται να εξηγήσει τίποτε στο κοινό του 1945: η ίδια η Ιστορία απαντά στον Μπέρλινγκ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η δραματουργική μηχανή

Μία νεκρή γυναίκα, πέντε κρίκοι ευθύνης

Η κατασκευή του έργου θυμίζει «καλοφτιαγμένο έργο» και αστυνομικό θρίλερ, αλλά ο Πρίσλεϊ αναστρέφει τον συνηθισμένο μηχανισμό. Στο κλασικό μυστήριο οι ύποπτοι περιορίζονται ώσπου να απομονωθεί ένας ένοχος. Εδώ συμβαίνει το αντίθετο: όσο προχωρεί η ανάκριση, τόσο αυξάνεται ο αριθμός των ενόχων.

Ο Ανακριτής εργάζεται με μία γραμμή έρευνας κάθε φορά. Ελέγχει τη ροή της πληροφορίας, κρατά τη φωτογραφία και την παρουσιάζει επιλεκτικά, δεν επιτρέπει στους παρισταμένους να οργανώσουν κοινή άμυνα. Η μεθοδικότητά του είναι θεατρική όσο και ανακριτική: μετατρέπει το σαλόνι σε χώρο διαδοχικών ομολογιών.

Ο πρώτος κρίκος είναι οικονομικός. Ο Άρθουρ απολύει την Εύα επειδή διεκδικεί υψηλότερο μισθό. Ο δεύτερος είναι κοινωνικός και ψυχολογικός: η Σέϊλα χρησιμοποιεί τη δύναμη της εύπορης πελάτισσας για να εκδικηθεί μια υπάλληλο. Ο τρίτος είναι ερωτικός: ο Τζέραλντ βοηθά την Ντέιζι Ρέντον αλλά ταυτόχρονα την εντάσσει σε μια άνιση σχέση εξάρτησης. Ο τέταρτος είναι φιланθρωπικός και ταξικός: η Σίμπιλ αρνείται βοήθεια ακριβώς τη στιγμή που η βοήθεια είναι αναγκαία. Ο πέμπτος είναι ο πιο οδυνηρός: ο Έρικ συνδέει σεξουαλική εκμετάλλευση, αλκοόλ, εγκυμοσύνη και κλεμμένα χρήματα.

Κανένας κρίκος μόνος του δεν εξηγεί ολόκληρη την τραγωδία. Αυτό είναι το σημείο. Ο Πρίσλεϊ δεν παρουσιάζει μία εντυπωσιακή εγκληματική πράξη αλλά μια αλυσίδα καθημερινών πράξεων εξουσίας. Η Εύα πέφτει από τη μία κοινωνική πόρτα στην άλλη και κάθε φορά κάποιος που έχει περισσότερη δύναμη αποφασίζει για τη ζωή της.

Οι τρεις πράξεις

Η Πράξη Πρώτη οικοδομεί τη βεβαιότητα των Μπέρλινγκ και αρχίζει την αποδόμησή της: από τον πατέρα περνά στη Σέϊλα και φτάνει στο πρώτο ρήγμα του Τζέραλντ. Η Πράξη Δεύτερη βαθαίνει την ανάκριση, ολοκληρώνει την ιστορία του Τζέραλντ και στρέφεται προς τη Σίμπιλ, ώσπου η ταυτότητα του νεαρού που άφησε έγκυο την Εύα δείχνει προς τον Έρικ. Η Πράξη Τρίτη ολοκληρώνει την ομολογία του Έρικ, κορυφώνει το ηθικό κήρυγμα του Γκουλ και κατόπιν μετατρέπει την ίδια την πραγματικότητα σε αίνιγμα με την αποκάλυψη ότι ο «ανακριτής» δεν ανήκει στην αστυνομία και με το τελικό τηλεφώνημα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Ποιος είναι ο Ανακριτής Γκουλ;

Ο Πρίσλεϊ αρνείται να δώσει μία οριστική απάντηση. Ο Γκουλ γνωρίζει περισσότερα από όσα θα έπρεπε, εμφανίζεται την κατάλληλη στιγμή, ελέγχει απόλυτα τον ρυθμό της βραδιάς και εξαφανίζεται πριν αποδειχθεί ότι δεν υπηρετεί στην τοπική αστυνομία. Το επώνυμό του, Goole, ηχεί στα αγγλικά κοντά στη λέξη ghoul, χωρίς όμως αυτό να αρκεί για να τον μετατρέψει απλώς σε φάντασμα.

Μπορεί να διαβαστεί ως υπερφυσικός επισκέπτης, ως προφητική μορφή, ως δραματουργική ενσάρκωση της συνείδησης, ως φωνή της Ιστορίας ή ως μηχανισμός του ίδιου του συγγραφέα. Καμία από αυτές τις

αναγνώσεις δεν εξαντλεί το πρόσωπο. Η δύναμή του βρίσκεται ακριβώς στο ότι δεν χρειάζεται να αποφασίσουμε τι «είναι» για να καταλάβουμε τι «κάνει».

Το τελικό τηλεφώνημα είναι κρίσιμο. Ο ίδιος ο Πρίσλεϊ τόνισε αργότερα ότι ο δεύτερος ανακριτής που βρίσκεται καθ' οδόν αποτελεί κλειδί του έργου. Η πρώτη ανάκριση μπορεί να ήταν μια δοκιμή, μια προειδοποίηση ή μια μεταφυσική πρόβα. Η δεύτερη θα έχει πραγματικές συνέπειες. Έτσι το ερώτημα «ήταν αληθινός ο Γκουλ;» αποδεικνύεται λιγότερο σημαντικό από το «έμαθαν κάτι οι Μπέρλινγκ;».

Excursus III — Goole, ghoul και η παγίδα της εύκολης λύσης

Η ομοιότητα Goole-ghoul έχει τροφοδοτήσει τη μεταφυσική ανάγνωση. Ωστόσο, αν ο Γκουλ χαρακτηριστεί απλώς «φάντασμα», το έργο φτωχαίνει. Ο Ανακριτής είναι πιο αποτελεσματικός όταν παραμένει μετέωρος ανάμεσα στον ρεαλισμό και την αλληγορία: αρκετά πραγματικός ώστε να ανακρίνει, αρκετά αινιγματικός ώστε να μετατρέπει την ανάκριση σε ηθικό γεγονός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Η Εύα Σμιθ

Η πρωταγωνίστρια που δεν εμφανίζεται ποτέ

Η Εύα Σμιθ δεν ανεβαίνει ποτέ στη σκηνή. Δεν ακούγεται η φωνή της. Δεν έχει δικό της μονόλογο. Όλα όσα γνωρίζουμε γι' αυτήν περνούν από τις αφηγήσεις άλλων. Κι όμως είναι το κέντρο του έργου.

Η απουσία της είναι δραματουργικά παραγωγική. Η Εύα μεταβάλλεται ανάλογα με το βλέμμα εκείνου που μιλά: για τον Μπέρλινγκ είναι εργάτρια που αμφισβήτησε τη μισθολογική πειθαρχία· για τη Σέϊλα μια όμορφη υπάλληλος που προκάλεσε ζήλια· για τον Τζέραλντ μια ευάλωτη νεαρή γυναίκα που μπορούσε να «σωθεί» προσωρινά· για τη Σίμπιλ μια ύποπτη αιτούσα φιλανθρωπικής βοήθειας· για τον Έρικ ένα πρόσωπο μέσα σε μια σχέση βίας, ενοχής και εξάρτησης.

Το κοινό καλείται να κάνει κάτι που τα πρόσωπα δυσκολεύονται να κάνουν: να ενώσει αυτά τα αποσπάσματα και να αναγνωρίσει ένα ανθρώπινο πρόσωπο πίσω από τις κοινωνικές ετικέτες. Το κοινό επώνυμο Smith ενισχύει την αίσθηση ότι η Εύα είναι ταυτόχρονα συγκεκριμένη και αντιπροσωπευτική. Ο Ανακριτής, πριν φύγει, διευρύνει ρητά το σύμβολο: υπάρχουν πολλές «Εύες Σμιθ» και «Τζον Σμιθ» ανάμεσά μας.

Το ερώτημα αν όλες οι ιστορίες αφορούν πράγματι την ίδια γυναίκα εμφανίζεται στο τέλος ως πιθανή οδός διαφυγής. Αλλά αυτή η οδός είναι ηθικά αδιάφορη. Ακόμη και αν υπήρχαν περισσότερες γυναίκες, οι πράξεις των Μπέρλινγκ παραμένουν ίδιες. Η ενότητα της Εύας είναι αναγκαία για το μυστήριο, όχι για την ευθύνη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Ατομική ευθύνη, κοινωνική ευθύνη και ταξική σύγκρουση

Στην αρχή ο Άρθουρ Μπέρλινγκ διατυπώνει σχεδόν το αντίθετο του μηνύματος που θα εκφωνήσει ο Γκουλ πριν φύγει. Για τον Μπέρλινγκ, ο άνθρωπος οφείλει να κοιτάζει τη δουλειά του, τον εαυτό του και την οικογένειά του. Η κοινωνία ως δίκτυο αλληλοϋποχρεώσεων του φαίνεται ανοησία. Ο Γκουλ θα απαντήσει ότι οι άνθρωποι δεν ζουν μόνοι και ότι οι πράξεις τους συνδέονται.

Η σύγκρουση δεν είναι αφηρημένη φιλοσοφία. Εκδηλώνεται σε μισθούς, θέσεις εργασίας, καταναλωτική ισχύ, φιλανθρωπία, σεξουαλικές σχέσεις και κοινωνική υπόληψη. Κάθε μέλος της οικογένειας διαθέτει ένα διαφορετικό είδος δύναμης και το χρησιμοποιεί απέναντι σε ένα πρόσωπο που έχει λιγότερες επιλογές.

Ο Πρίσλεϊ δεν αθώνει την ατομική ευθύνη μέσα σε μια γενική καταγγελία του «συστήματος». Το αντίθετο: κάθε πρόσωπο πρέπει να αναγνωρίσει τη δική του πράξη. Η κοινωνική ευθύνη δεν καταργεί την προσωπική· την επεκτείνει. Το έργο ρωτά τι συμβαίνει όταν μια κοινωνία οργανώνεται έτσι ώστε η δύναμη του ενός να γίνεται η ευαλωτότητα του άλλου.

Η φιλανθρωπία της Σίμπιλ είναι ιδιαίτερα αποκαλυπτική. Υποτίθεται ότι αποτελεί μηχανισμό κοινωνικής βοήθειας, αλλά η ταξική προκατάληψη της προέδρου μετατρέπει τη βοήθεια σε έλεγχο της «αξιότητας» του φτωχού. Ο Πρίσλεϊ δείχνει έτσι ότι ακόμη και η αγαθοεργία μπορεί να αναπαράγει την ιεραρχία όταν ο ισχυρός διατηρεί το δικαίωμα να αποφασίζει ποιος αξίζει συμπόνια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

Οι δύο γενιές των Μπέρλινγκ

Μετά την αναχώρηση του Γκούλ, το έργο χωρίζεται καθαρά σε δύο στρατόπεδα. Ο Άρθουρ και η Σίμπιλ ενδιαφέρονται πρωτίστως για το αν υπήρξε πραγματικός ανακριτής, πραγματική αυτοκτονία και κίνδυνος δημόσιου σκανδάλου. Η Σέιλα και ο Έρικ επιμένουν ότι αυτά δεν αλλάζουν όσα συνέβησαν.

Η γενεακή αντίθεση δεν σημαίνει ότι οι νέοι είναι αθώοι. Η Σέιλα και ο Έρικ έχουν διαπράξει σοβαρές πράξεις. Η διαφορά είναι η ικανότητα μεταβολής. Η Σέιλα αντιλαμβάνεται πολύ νωρίς τον τρόπο με τον οποίο ο Γκούλ τούς αφήνει «σχοινί» για να εκτεθούν μόνοι τους. Ο Έρικ, παρά την αστάθεια και την ενοχή του, αρνείται στο τέλος να μετατρέψει την πιθανή απάτη του Ανακριτή σε ηθική αθώωση.

Ο Τζέραλντ βρίσκεται ανάμεσα στις δύο γενιές. Έχει περισσότερη ευαισθησία από τον Άρθουρ, αλλά μόλις εμφανίζεται η πιθανότητα ότι όλα ήταν φάρσα, επιστρέφει γρήγορα στη λογική της αποκατάστασης της κανονικότητας. Το δαχτυλίδι που προσφέρει ξανά στη Σέιλα γίνεται έτσι μικρό αλλά ισχυρό σύμβολο: μπορεί η βραδιά να σβηστεί και η ζωή να συνεχιστεί σαν να μη συνέβη τίποτε; Η Σέιλα απαντά όχι - τουλάχιστον όχι ακόμη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

Από τη σκηνή στο ραδιόφωνο

Το *An Inspector Calls* είναι εξαιρετικά κατάλληλο για ραδιοφωνική μεταφορά, επειδή η δραματική του ενέργεια βρίσκεται κυρίως στη φωνή, στην αποκάλυψη και στη διαχείριση της πληροφορίας. Ο χώρος είναι ενιαίος και η δράση συνεχής. Δεν απαιτούνται συχνές αλλαγές τόπου· απαιτείται ακρίβεια στον ρυθμό.

Στη σκηνή, ο Πρίσλεϊ δίνει μεγάλη σημασία στον φωτισμό. Στην αρχή είναι «ροζ και οικείος» και με την άφιξη του Ανακριτή γίνεται «πιο φωτεινός και σκληρός». Η αλλαγή αυτή λειτουργεί σαν οπτική μετάβαση από την αυτάρεσκη οικογενειακή θαλπωρή στην έκθεση. Στο ραδιόφωνο το ίδιο αποτέλεσμα πρέπει να επιτευχθεί αλλιώς: με παύσεις, αλλαγές στον τόνο, ηχητικά σημεία - κουδούνι, πόρτα, τηλέφωνο - και κυρίως με τη φωνητική παρουσία του Ανακριτή.

Η ελληνική προσαρμογή συμπτύσσει ορισμένα σημεία και μετακινεί τη ροή γύρω από τα τέλη των πράξεων. Αυτό είναι αναμενόμενο σε ραδιοφωνική διασκευή συγκεκριμένης διάρκειας. Η παρούσα

έκδοση δεν επιχειρεί να επαναφέρει διαλόγους που δεν ακούγονται στην ελληνική παραγωγή. Προσθέτει μόνο τις βασικές σκηνικές οδηγίες του αγγλικού κειμένου, ως βοηθήματα ανάγνωσης.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η φωτογραφία. Στη σκηνή είναι αντικείμενο που βλέπουμε. Στο ραδιόφωνο υπάρχει μόνο μέσα από τις αντιδράσεις των προσώπων. Το ίδιο ισχύει για τα βλέμματα, τις σιωπές και τις μετακινήσεις. Γι' αυτό οι επιλεγμένες σκηνικές οδηγίες που εντάσσονται στο δραματικό κείμενο βοηθούν τον σημερινό αναγνώστη να ανασυστήσει τη γεωμετρία της σκηνής χωρίς να αλλοιώνουν τη ραδιοφωνική μεταγραφή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

Η ελληνική ραδιοφωνική παραγωγή του 1970

Η παραγωγή που αποτελεί τη βάση της παρούσας έκδοσης ανήκει στο «Θέατρο της Τετάρτης». Η διαθέσιμη καταγραφή τοποθετεί την ηχογράφιση στις 15 Μαΐου 1970 και την πρώτη εκπομπή στις 10 Ιουνίου 1970. Η ραδιοσκηνοθεσία ήταν του Κώστα Κροντηρά, η μουσική επιμέλεια της Ισμήνης Μεντάκη και η τεχνική επιμέλεια του Θανάση Πολίτη. Η εκφώνηση της σωζόμενης ηχογράφησης αποδίδει τη μετάφραση και ραδιοφωνική προσαρμογή στη Λένα Σπέχα Ζανιδάκη.

Η διανομή συγκεντρώνει χαρακτηριστικές φωνές του ελληνικού θεάτρου και ραδιοφώνου. Ο Βασίλης Παπανίκας ερμηνεύει τον Άρθουρ Μπέρλινγκ, ο Γιώργος Χριστόπουλος τον Τζέραλντ Κροφτ, η Αντιγόνη Γλυκοφρύδη τη Σέϊλα, η Βούλα Χαριλάου τη Σίμπιλ, ο Νίκος Πιλάβιος τον Έρικ, η Ράνια Ιωαννίδου την Έντα και ο Νίκος Τζόγιας τον Ανακριτή Γκούλ.

Η παραγωγή έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον επειδή δεν αρκείται σε μια ουδέτερη ανάγνωση. Η ραδιοφωνική προσαρμογή πυκνώνει τον διάλογο και κάνει την αντιπαράθεση πιο άμεση. Σε ορισμένα σημεία η κοινωνική διάσταση εκφέρεται με λεξιλόγιο πιο ρητό, ενώ οι μεταβάσεις ανάμεσα στις τρεις πράξεις γίνονται χωρίς θεατρική αυλαία. Η ηχητική συνέχεια ενισχύει την αίσθηση ότι η ανάκριση είναι μία αδιάσπαστη νύχτα.

Η σωζόμενη εισαγωγή της εκπομπής είναι επίσης πολύτιμη. Παρουσιάζει σύντομα τον Πρίσλεϊ και ερμηνεύει εξ αρχής το έργο ως «έλεγχο της συνειδήσεως και της μεταμελείας». Πρόκειται για χαρακτηριστικό παράδειγμα του τρόπου με τον οποίο το ραδιοφωνικό θέατρο πλαισίωνε τον ακροατή πριν από την έναρξη της παράστασης.

Συντελεστές της παραγωγής

Σειρά	Το Θέατρο της Τετάρτης
Έργο	Ο Ανακριτής έρχεται — J. B. Priestley
Ηχογράφιση	15 Μαΐου 1970
Πρώτη εκπομπή	10 Ιουνίου 1970
Μετάφραση / ραδιοφωνική προσαρμογή	Λένα Σπέχα Ζανιδάκη (όπως εκφωνείται στη σωζόμενη ηχογράφιση)
Ραδιοσκηνοθεσία	Κώστας Κροντηράς
Μουσική επιμέλεια	Ισμήνη Μεντάκη
Τεχνική επιμέλεια	Θανάσης Πολίτης

Άρθουρ Μπέρλινγκ	Βασίλης Παπανίκας
Τζέραλντ Κροφτ	Γιώργος Χριστόπουλος
Σέιλα Μπέρλινγκ	Αντιγόνη Γλυκοφρύδη
Σίμπιλ Μπέρλινγκ	Βούλα Χαριλάου
Έρικ Μπέρλινγκ	Νίκος Πιλάβιος
Έντνα	Ράνια Ιωαννίδου
Ανακριτής Γκουλ	Νίκος Τζόγιας

ΠΩΣ ΝΑ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ

Οι εκδοτικές αρχές

1. Σεβασμός στη ραδιοφωνική μεταγραφή

Το τελικό διορθωμένο ελληνικό MASTER διατηρείται ως βάση. Δεν αντικαθίσταται από νέα μετάφραση του αγγλικού κειμένου.

2. Ορθογραφία και ονόματα

Διατηρούνται οι καθιερωμένες μορφές των ονομάτων της παρούσας μεταγραφής. Δεν επιχειρείται συστηματικός εκσυγχρονισμός του ύφους της ραδιοφωνικής διασκευής.

3. Πράξεις

Το αγγλικό πρωτότυπο έχει τρεις συνεχείς πράξεις. Οι ενδείξεις ΠΡΑΞΗ ΠΡΩΤΗ, ΔΕΥΤΕΡΗ και ΤΡΙΤΗ προστίθενται στην παρούσα έκδοση στα πλησιέστερα αντίστοιχα σημεία της ραδιοφωνικής διασκευής.

4. Σκηνές

Το πρωτότυπο δεν έχει αριθμημένες σκηνές. Για λόγους φιλολογικής ακρίβειας δεν επινοούνται τεχνητοί διαχωρισμοί.

5. Σκηνικές οδηγίες

Επιλεγμένες οδηγίες από το αγγλικό κείμενο μεταφράζονται και τυπώνονται με πλάγια γραφή μέσα σε αγκύλες. Δεν αποτελούν μέρος της ελληνικής ραδιοφωνικής εκφώνησης.

6. Ηχητικές ενδείξεις

Οι ηχητικές ενδείξεις που υπάρχουν ήδη στη μεταγραφή —κουδούνι, πόρτα, τηλέφωνο, ποτήρια— διατηρούνται ως μέρος της ραδιοφωνικής δραματουργίας.

7. Πιστότητα στις διορθώσεις ακρόασης

Οι διορθώσεις του τελικού MASTER δεν εξομαλύνονται ούτε «διορθώνονται» με βάση το αγγλικό πρωτότυπο.

DOSSIER ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Ταυτότητα

Τίτλος: An Inspector Calls

Ελληνικός τίτλος: Ο Ανακριτής έρχεται

Συγγραφέας: J. B. Priestley (1894–1984)

Χρόνος συγγραφής: Χειμώνας 1944–45

Πρώτη παρουσίαση: Μόσχα, 1945

Πρώτη βρετανική παραγωγή: Old Vic Company, New Theatre, Λονδίνο, 1946

Χρόνος δράσης: Άνοιξη 1912

Τόπος δράσης: Τραπεζαρία της οικογένειας Μπέρλινγκ, Μπράμλεϊ, βιομηχανική πόλη των βόρειων Midlands

Δομή: Τρεις συνεχείς πράξεις, χωρίς αριθμημένες σκηνές

Είδος: Κοινωνικό δράμα / ηθική παραβολή με μηχανισμό αστυνομικού μυστηρίου

Δραματικά πρόσωπα

Άρθουρ Μπέρλινγκ

Εύπορος βιομήχανος, πατέρας της οικογένειας. Εκπροσωπεί την πίστη στην ατομική αυτάρκεια, στην επιχειρηματική εξουσία και στην κοινωνική υπόληψη.

Σίμπιλ Μπέρλινγκ

Σύζυγος του Άρθουρ, κοινωνικά ανώτερης καταγωγής. Πρόεδρος φιланθρωπικού ομίλου, αυστηρή και ταξικά αδιάλλακτη.

Σέϊλα Μπέρλινγκ

Κόρη της οικογένειας. Από την επιπολαιότητα περνά γρήγορα στην αυτογνωσία και γίνεται η πιο οξυδερκής αναγνώστρια της μεθόδου του Γκουλ.

Έρικ Μπέρλινγκ

Γιος της οικογένειας. Ασταθής, πίνει πολύ και κουβαλά το βαρύτερο προσωπικό μυστικό της βραδιάς.

Τζέραλντ Κροφτ

Μνηστήρας της Σέϊλα, γιος ισχυρής βιομηχανικής οικογένειας. Η σχέση του με την Ντέιζι Ρέντον αποκαλύπτει τα όρια της πατερναλιστικής «διάσωσης».

Έννα

Υπηρέτρια των Μπέρλινγκ. Μικρός ρόλος, αλλά η παρουσία της υπενθυμίζει από την πρώτη στιγμή την ταξική δομή του σπιτιού.

Ανακριτής Γκουλ

Αινιγματικός επισκέπτης. Ελέγχει τη ροή της πληροφορίας και μετατρέπει την αστυνομική ανάκριση σε ηθική δοκιμασία.

Εύα Σμιθ / Ντέιζι Ρέντον

Δεν εμφανίζεται στη σκηνή. Η απουσία της οργανώνει ολόκληρο το έργο και συνδέει όλους τους άλλους χαρακτήρες.

Δραματουργικός χάρτης

- Γιορτή αρραβώνων → αυτάρκεια και οικογενειακή ευφορία.
- Άφιξη Γκουλ → αλλαγή φωτισμού και κανόνων.
- Άρθουρ → απόλυση από το εργοστάσιο.
- Σέιλα → απόλυση από το κατάστημα.
- Τζέραλντ → σχέση με την Ντέιζι Ρέντον.
- Σίμπιλ → άρνηση φιλανθρωπικής βοήθειας.
- Έρικ → εγκυμοσύνη, κλεμμένα χρήματα, τελική οικογενειακή ρήξη.
- Αποχώρηση Γκουλ → ηθική προειδοποίηση.
- Έρευνα της οικογένειας → ο Γκουλ δεν είναι αστυνομικός, ίσως δεν υπήρξε αυτοκτονία.
- Τελικό τηλεφώνημα → μια κοπέλα αυτοκτόνησε· ένας πραγματικός ανακριτής έρχεται.

Κεντρικά θέματα

Ευθύνη

Η ατομική πράξη εντάσσεται σε αλυσίδα κοινωνικών συνεπειών.

Τάξη και εξουσία

Χρήμα, εργασία, κατανάλωση, φιλανθρωπία και φύλο λειτουργούν ως διαφορετικές μορφές ισχύος.

Χρόνος

Το 1912 κρίνεται από το κοινό του 1945· το μέλλον βρίσκεται ήδη μέσα στο παρόν.

Ενοχή και μεταμέλεια

Το κρίσιμο κριτήριο δεν είναι μόνο τι έκανε ο καθένας, αλλά αν μπορεί να το αναγνωρίσει και να αλλάξει.

Δημόσια εικόνα και ιδιωτική αλήθεια

Η οικογένεια φοβάται το σκάνδαλο όσο - και συχνά περισσότερο από - την ηθική ενοχή.

Γενεές

Οι νέοι δεν είναι αθώοι, αλλά αποδεικνύονται περισσότερο ικανοί να μάθουν.

Το τελευταίο τηλεφώνημα

Το τέλος δεν είναι απλώς ανατροπή. Αν η πρώτη επίσκεψη ήταν φάρσα, η φάρσα αποκτά προφητική δύναμη. Αν ήταν υπερφυσική προειδοποίηση, η προειδοποίηση μετατρέπεται σε πραγματικότητα. Αν ήταν δραματουργικό πείραμα, το πείραμα αποδεικνύει ποιοι έμαθαν και ποιοι όχι. Το έργο κλείνει ακριβώς τη στιγμή που θα μπορούσε να αρχίσει ξανά - αυτή τη φορά χωρίς καμία δυνατότητα υπεκφυγής.

ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

Κύρια κειμενική βάση: η τελική διορθωμένη μεταγραφή της ελληνικής ραδιοφωνικής παραγωγής «Ο Ανακριτής έρχεται».

Αγγλικό κείμενο αναφοράς: J. B. Priestley, *An Inspector Calls* — full text, τρεις πράξεις. Χρησιμοποιήθηκε για τη δομή, την ταυτοποίηση ομιλητών και τις σκηνικές οδηγίες.

J. B. Priestley official website: βιογραφία, βιβλιογραφία και ιστορικό του έργου.

Pearson Edexcel, *An Inspector Calls* — Set Text Guide: στοιχεία για τις πρώτες παραγωγές, τη σκηνογραφία και τη θεατρική δομή.

Καταγραφές ελληνικού ραδιοφωνικού θεάτρου και αρχειακές αναφορές για την παραγωγή του 1970: ημερομηνία ηχογράφησης, πρώτη εκπομπή, σκηνοθεσία, μουσική και διανομή.

Σημείωση: οι πληροφορίες της εκφώνησης της ίδιας της ηχογράφησης έχουν προτεραιότητα για τη συγκεκριμένη ραδιοφωνική παραγωγή. Όπου η αυτόματη μεταγραφή της εισαγωγής ήταν ασαφής, χρησιμοποιήθηκαν εξωτερικές αρχειακές καταγραφές μόνο για διασταύρωση ονομάτων και συντελεστών.

ΜΕΡΟΣ Δ΄

ΤΟ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΕΡΧΕΤΑΙ

J. B. Priestley

Ελληνική ραδιοφωνική προσαρμογή — επιμελημένη μεταγραφή

Οι σκηνικές οδηγίες σε πλάγια γραφή προέρχονται από το αγγλικό πρωτότυπο και έχουν προστεθεί εκδοτικά.

ΠΡΑΞΗ ΠΡΩΤΗ

[Η τραπεζαρία ενός αρκετά μεγάλου προαστιακού σπιτιού εύπορου βιομηχάνου. Η επίπλωση είναι στιβαρή και βαριά, άνετη αλλά όχι ιδιαίτερα ζεστή. Ανοιξιάτικο βράδυ του 1912. Στην αρχή ο φωτισμός είναι ρόδινος και οικείος. Οι Μπέρλινγκ και ο Τζέραλντ κάθονται στο τραπέζι· η Έντα μαζεύει τα τελευταία σερβίτσια και τοποθετεί πορτό, πούρα και τσιγάρα.]

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Α, ευχαριστώ, Έντα, ευχαριστώ. Ωραία, ωραία. Άφησε στο τραπέζι την μπουκάλα με το πορτό ε. Θα πιούμε ασφαλώς και δεύτερο ποτήρι.

ΕΝΤΑ: Ευχαρίστως, κύριε.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Ω, βλέπω έχετε αδυναμία σ' αυτό το ποτό. Και έχω διαπιστώσει ότι πάντα υπάρχει ένα γεμάτο μπουκάλι πάνω σ' αυτόν τον ασημένιο δίσκο, και μάλιστα στη θέση που προτιμάτε.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ναι Τζέραρντ, ναι, έτσι είναι ακριβώς. Είναι εξάισιο αυτό το πορτό. Αυτή την ίδια μάρκα προτιμάει και ο πατέρας σου. Δοκίμασέ το, σε παρακαλώ, και πες μου αν η γεύση του δεν είναι μοναδική.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Ο πατέρας μου επιμένει πως δεν υπάρχει άλλος που να ξέρει τόσο καλά το πορτό όσο αυτός. Τώρα ανακαλύπτω και τις δικές σας ξεχωριστές προτιμήσεις. Όσο για μένα, σας βεβαιώ, κύριε Μπέρλινγκ, δεν καταλαβαίνω πολλά πράγματα.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ω, Τζέραρντ, με απογοητεύεις. Ας ελπίσουμε όμως πως σιγά-σιγά θα σε μάθουμε να γεύεσαι το καλό πορτό. Σίμπιλ, πιες κι εσύ ένα ποτηράκι. Έλα, κάνε μια εξαίρεση τουλάχιστον για απόψε. Είναι μια χαρούμενη βραδιά για όλους μας.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Έλα, μαμά, πιες στην υγεία μας. Λοιπόν, έστω μια γουλιά για το καλό.

ΣΙΜΠΙΛ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ναι παιδιά μου, μόνο, πριν πω στην υγεία σας, ας ακούσουμε την πρόταση του πατέρα σας. Λοιπόν, Άρθουρ, περιμένουμε.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μα...είναι κάπως δύσκολο να βγάλει κανείς λόγο στα παιδιά του.

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Άσ' τον, πατέρα. Πίνουμε στην υγεία τους και ξεμπερδεύουμε.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Όχι, όχι, όχι. Θα σας πω μερικά λόγια έτσι όπως τα αισθάνομαι. Είμαι πολύ ευτυχισμένος απόψε. Είμαι αληθινά ευτυχισμένος, πιστέψτε το, και δεν πρέπει να περάσει αυτή η βραδιά δίχως κάποια επισημότητα ε; Λοιπόν, παιδιά μου, η μητέρα σας είχε μια πολύ καλή έμπνευση: να γιορτάσουμε τους αρραβώνες σας οικογενειακά.

[Όλοι μαζί] : Μπράβο μαμά!

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μη διακόπτετε, μη διακόπτετε, παρακαλώ. Παρακαλώ μην διακόπτετε. Ωστόσο, Τζέραλντ, λυπούμαι που οι γονείς σου λείπουν στο εξωτερικό και δεν τους έχουμε κοντά μας για να είναι ολοκληρωμένη η οικογενειακή αυτή συγκέντρωση. Μας έστειλαν όμως ένα ενθουσιώδες τηλεγράφημα από το Παρίσι, όπου βρίσκονται τώρα.

ΣΙΜΠΛ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Αληθινά ήταν ένα υπέροχο τηλεγράφημα. Πρέπει να νιώθεις πολύ περήφανη, Σέιλα, για τους γονείς του μέλλοντος συζύγου σου.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Παρακαλώ, παρακαλώ, Σίμπιλ. Συνεχίζω. Λοιπόν, Τζέραλντ, οι αρραβώνες σου με τη Σέιλα έχουν ξεχωριστή σημασία τόσο για τον πατέρα σου όσο και για μένα. Είναι ένα μεγάλο γεγονός που θα επιτρέψει στις δύο πασίγνωστες εταιρείες, Κροφτ και Μπέρλινγκ, να συνεργαστούν στο εγγύς, στο πολύ εγγύς μέλλον αρμονικά. Επιτέλους θα πάψει ο συναγωνισμός και θα πάνσουν και οι αντεγκλήσεις.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Μα φυσικά. Ήταν μια θαυμάσια σύμπτωση, μια εξάισια λύση.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μπαμπά, Τζέραλντ, μην καταλήξετε σε επιχειρηματική συζήτηση. Μην ξεχνάτε ότι γιορτάζουμε αρραβώνες. Δεν θα εξετάσουμε τα προβλήματα των εταιρειών σας.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Σωστά, σωστά, πολύ σωστά. Και θα πρέπει να προσθέσω, Τζέραλντ, ότι η Σέιλα είναι ένα εξαιρετο πλάσμα που είμαι βέβαιος πως θα σε κάνει ευτυχισμένο. Λοιπόν, στην υγεία σας, παιδιά μου. Όλες μου τις ευχές. Στην υγεία σας.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Ευχαριστώ πάρα πολύ. Ευχαριστώ.

[Όλοι εύχονται στους μελλοννυμφους]

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Τζέραρντ, ας σμιζουμε τα ποτήρια μας και ας πιούμε. Να, έτσι.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Ναι. Στην υγεία σου, Σέιλα, και ελπίζω να σου δώσω την ευτυχία που σου αξίζει.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Κι εγώ, Τζέραλντ, θα προσπαθήσω να στην ανταποδώσω.

[Ο Τζέραλντ βγάζει τη θήκη με το δαχτυλίδι. Η Σέιλα το φορά και το θαυμάζει.]

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Για να επισφραγίσω την υπόσχεσή μου, δέξου αυτό, Σέιλα.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Τζέραρντ! Α! μα Είναι θαυμάσιο! Μαμά, κοίταξε! Έρικ, μπαμπά, κοιτάξτε το δαχτυλίδι των αρραβόνων!

ΣΙΜΠΛ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Αληθινά είναι υπέροχο. Έχεις πολύ γούστο Τζέραρντ.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Ω να, το είχαμε δει μαζί με τη Σέιλα. Της άρεσε πολύ και το πήρα για να της το δώσω αυτή την ημέρα. Αυτό είναι όλο.

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Πω πω, με θάμπωσαν οι αστραπές που σκορπίζει.

ΣΙΜΠΛ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Νομίζω, Άρθουρ, πως επιθυμείς να μείνεις για λίγο μόνος με τον Τζέραλντ. Η Σέιλα, ο Έρικ κι εγώ θα περάσουμε στο μικρό σαλόνι.

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Δεν μπορώ να μείνω κι εγώ μαζί τους;

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Έλα, Έρικ.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ένα δεύτερο ποτήρι πορτό;

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Θα..., θα σας κάνω συντροφιά.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ένα πούρο, Τζέραρντ; Θα συνοδέψει την ευχάριστη κουβέντα.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Α, όχι, όχι, ευχαριστώ. Δεν καπνίζω πούρα.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Καλά, Τζέραλντ, καλά. Δεν επιμένω. Θα ήθελα, αγαπητό μου παιδί, να σου πω κάτι. Κάτι πολύ... ή μάλλον, ας σου πω μια διαπίστωση που έχω κάνει. Νομίζω ότι η μητέρα σου, η λαίδη Κροφτ, θα ήθελε έναν γάμο πολύ καλύτερο για σένα.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Μα, κύριε...

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ναι, ναι, Τζέραλντ, ξέρω εγώ. Ναι, δεν λέω, συμπαθεί ιδιαίτερα τη Σείλα. Είναι πολύ ευγενική μαζί της. Της είπε πως είναι ένα γοητευτικό κορίτσι — μου το είπε η ίδια η κόρη μου αυτό. Αλλά, όσο να 'ναι, θα ήθελε έναν πιο τρανταχτό γάμο, από κοινωνικής απόψεως εννοώ.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Ίσως, κύριε Μπέρλινγκ, αλλά τώρα πια δεν έχει σημασία.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Γνωρίζω, Τζέραλντ, ότι η καταγωγή της είναι αρχοντική. Και, πώς να το κάνουμε, αυτές οι παλιές καλές οικογένειες με τα οικόσημα και τους αυλικούς προγόνους, δίνουν μεγάλη σημασία σ' αυτά τα πράγματα.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Δεν καταλαβαίνω, κύριε Μπέρλινγκ, πού θέλετε να καταλήξετε.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Σε ένα χαρμόσυνο νέο που θα ικανοποιήσει ιδιαίτερα τους δικούς σου.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Το ακούω λοιπόν.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Υπάρχει μια πληροφορία, μια ελεγμένη πληροφορία. Το όνομά μου, το όνομα του Άρθουρ Μπέρλινγκ, θα βρίσκεται στον προσεχή κατάλογο των καινούργιων ευγενών. Οι πληροφορίες μου είναι ότι η Βασίλισσα θα απονεμίσει τους τίτλους σε λιγοστό χρονικό διάστημα.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Ω, μα είναι πολύ ευχάριστο νέο πραγματικά. Τα συγχαρητήριά μου, κύριε Μπέρλινγκ.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ε, φυσικά μη φανταστείς κανέναν τρανταχτό τίτλο ε;. Απλώς υπότης. Μου είναι αρκετό παιδί μου.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Πολύ ωραία, πάρα πολύ ωραία.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Βέβαια, δεν είναι τόσο εύκολο να αποκτήσει κανείς τίτλο. Πρέπει να έχει διανύσει μια ζωή έντιμη, αξιοπρεπή, μια ζωή καθαρή, να, σαν ετούτο το κρυστάλλινο ποτήρι του πορτό.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Απ' ό,τι ξέρω, η οικογένειά σας είναι άψογη.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ναι, Τζέραλντ. Κρατήσαμε ψηλά το όνομά μας. Ποτέ δεν είχαμε τυχαίους φίλους και πάντα ελέγχαμε με προσοχή την προέλευσή τους, τις γνωριμίες τους, τις συνήθειές τους.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Είχατε απόλυτο δίκιο. Αυτή είναι η σωστή τακτική κάθε ανθρώπου που σέβεται τον εαυτό του.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Και τώρα που πρόκειται να με προτείνουν για τον τίτλο, πρέπει να είμαι ακόμα πιο προσεκτικός.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Σωστά, σωστά.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Τζέραλντ, θα ήθελα αυτή η συζήτηση να μείνει μεταξύ μας.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Θα σας έδινα τον λόγο μου, αν... αν δεν ήξερα πόσο θα ευχαριστούσε τη μητέρα μου ένα τέτοιο ευχάριστο και τιμητικό νέο.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ε, ας κάνουμε λοιπόν μια εξαίρεση για εκείνη και μόνο.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Θα είναι μια θαυμάσια έκπληξη που θα την περιμένει γυρίζοντας από την Ευρώπη.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Στην υγεία σου Τζέραλντ.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Στην υγείά σας. Στην υγείά σας.

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Άκουσα τα γέλια σας από το σαλόνι και ομολογώ πως ζήλεψα. Κάτι ενδιαφέρον λέτε. Δεχτείτε με στη συντροφιά σας, γιατί ομολογώ ότι η συντροφιά των κυριών είναι μάλλον πληκτική για μένα.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Έρικ, Έρικ, παιδί μου, θα ήθελα να είσαι πιο συγκρατημένος.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Έλα, Έρικ, υπερβάλλεις. Η συντροφιά των κυριών δεν είναι ποτέ πληκτική.

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Όταν μιλάνε μόνο για φορέματα, σε βεβαιώ, Τζέραλντ, ότι είναι.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Είσαι σε μια ηλικία, Έρικ, που πρέπει να καταλάβεις ότι αυτές οι συζητήσεις για τις γυναίκες έχουν την ίδια ακριβώς σημασία που έχουν για μας οι πολιτικές ή οικονομικές συζητήσεις.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Σωστά. Σκέφτηκες ποτέ πόσο πληκτικό θα σε χαρακτήριζαν αν σε άκουγαν να συζητείς με τους φίλους σου για άλογα, για μηχανές ή για επενδύσεις;

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Α, όχι, Τζέρερντ. Εμείς δεν κουβεντιάσουμε για τέτοια πράγματα ποτέ. Σε βεβαιώ πως και εμείς τα θεωρούμε πληκτικά.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Θα ήμουν πολύ περίεργος παιδί μου να μάθω ποια είναι τα θέματα που απασχολούν τη σημερινή νεολαία.

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μα δεν έχουμε θέματα, μπαμπά. Τίποτα δεν μας απασχολεί.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Ω τυχερά νιάτα, τι περίφημη εποχή διανύεται. Δίχως προβληματισμούς, δίχως ενδιαφέροντα, δίχως κουτές συζητήσεις.

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Έλα Τζέρερντ, μιλάς σαν να μας χωρίζουν πέντε τουλάχιστον δεκαετίες. Λες και ανήκεις άλλη εποχή.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μα την αλήθεια είναι απογοητευτική η κατάσταση των σημερινών παιδιών. Πιστέψτε με Τζέρερντ, δεν μου αρέσει να κάνω κατήχηση. Πέρασα και εγώ από αυτή την ηλικία, αλλά είχα διαφορετικές αντιλήψεις.

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ήταν και διαφορετικοί καιροί μπαμπά.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ορίστε, ορίστε, αυτή είναι η περίφημη επωδός. Διαφορετικοί καιροί. Πρέπει να μάθετε. Παιδιά μου, πρέπει να σας απασχολούν πολλά, να έχετε θέματα ενδιαφέροντα, να επιδιώκετε συνεχώς να καλυτερεύετε τη ζωή σας, να είσαστε δίκαιοι, συνετοί, να σέβεστε τον εαυτό σας και τους δικούς σας. Σας μιλώ εξ ονόματος της πείρας μου, της σκληρής μεν, αλλά και χρήσιμης πείρας μου,

[Ακούγεται απότομα το κουδούνι της εξώπορτας. Ο Μπέρλινγκ σταματά και ακούει.]

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ευτυχώς.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Περιμένετε επισκέψεις;

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Όχι, η Σίμπιλ και εγώ δεν ανακοινώσαμε ακόμα το χαρμόσυνο γεγονός.

ΕΝΤΝΑ: Συγγνώμη που σας ενοχλώ, κύριε, ένας ανακριτής θέλει λέει να σας δει προσωπικά.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Εμένα, ανακριτής, τι ανακριτής;

ΕΝΤΝΑ: Της αστυνομίας του Μπράμλεϊ, λέγεται Γκούλ.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Δεν τον γνωρίζω, Είσαι βέβαιη πως θέλει εμένα, τον Άρθουρ Μπέρλινγκ;

ΕΝΤΝΑ: Μάλιστα κύριε. Μου είπε ακριβώς πως θέλει τον κύριο Μπέρλινγκ. Εκτός και αν υπάρχει και άλλος Άρθουρ Μπέρλινγκ μεγαλοβιομήχανος στην περιοχή μας. Μπορεί, αλλά εγώ δεν τον ξέρω.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Όχι, όχι, δεν υπάρχει άλλος. Ας περάσει. Τι είδους επίσκεψη είναι και αυτή;
ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Μήπως συμβαίνει τίποτα στο εργοστάσιο;

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Δεν θα μου τηλεφωνούσαν πρώτα οι νυχτοφύλακες, η βάρδια; Ξέρω και εγώ, τι να πω;

ΕΝΤΝΑ: Περάστε κύριε ανακριτά.

[Ο Ανακριτής μπαίνει. Δεν χρειάζεται να είναι μεγαλόσωμος, αλλά δημιουργεί αμέσως εντύπωση βάρους, σταθερότητας και σκοπού. Είναι γύρω στα πενήντα, με σκούρο, απλό κοστούμι. Μιλά προσεκτικά και έχει τη συνήθεια να κοιτάζει επίμονα εκείνον στον οποίο απευθύνεται πριν μιλήσει. Από την άφιξή του ο φωτισμός γίνεται φωτεινότερος και σκληρότερος.]

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Ο κύριος Μπέρλινγκ, παρακαλώ;

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Δικός σας, κύριε Γκούλ. Καθίστε.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Όχι, ευχαριστώ.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Εμείς πίνουμε πορτό. Μήπως εσείς θα προτιμούσατε ούισκι;

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Όχι, κύριε Μπέρλινγκ. Δεν πίνω ποτέ. Η επίσκεψή μου είναι καθαρά υπηρεσιακή.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Σας ακούω, λοιπόν.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Θα ήθελα, κύριε Μπέρλινγκ, αν σας ήταν δυνατό να μου δώσετε μερικές πληροφορίες.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ευχαρίστως, αλλά τι είδους πληροφορίες θέλετε;

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Στο δημοτικό νοσοκομείο της πόλεώς μας μεταφέρθηκε πριν από δύο περίπου ώρες μία νεαρή κοπέλα. Ήταν σε κακή κατάσταση. Είχε πάρει κάποιο άγνωστο δηλητήριο, όπως είπαν οι γιατροί, και παρ' όλες τις προσπάθειές τους η κοπέλα πέθανε. Η δόση ήταν, βλέπετε, μεγάλη.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Κρίμα τα νιάτα της. Αλλά δεν καταλαβαίνω γιατί μου το αναγγέλλετε. Τι σχέση μπορώ να έχω εγώ με αυτή την αυτοκτονία και τι πληροφορίες μπορώ να σας δώσω;

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Κύριε Μπέρλινγκ, μετά την πιστοποίηση του θανάτου της πήγα στο δωμάτιό της. Από μια πρόχειρη έρευνα ανακάλυψα ένα μικρό ημερολόγιο, από αυτά που συνηθίζουν να κρατούν όλες οι κοπέλες και να περιγράφουν τα μικρά ή μεγάλα συμβάντα της ζωής τους.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ομολογώ πως εξακολουθώ να μην καταλαβαίνω τίποτα και υποψιάζομαι κάποια παρεξήγηση.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Όχι, κύριε Μπέρλινγκ. Η κοπέλα λεγόταν Εύα Σμιθ.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Εύα Σμιθ;

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Ναι. Είχε πολλά ονόματα η άτυχη κοπέλα. Ένα απ' αυτά, το αρχικό, το αληθινό της ας πούμε, ήταν το Εύα Σμιθ. Σας θυμίζει τίποτα;

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Κάτι μου θυμίζει, αλλά δεν μπορώ να θυμηθώ ακριβώς. Εύα Σμιθ... Εύα Σμιθ...

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Δούλεψε μήπως στο εργοστάσιό σας;

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ναι, ναι, αυτό ήταν. Θυμήθηκα. Είχαμε μια κοπέλα μ' αυτό το όνομα στο εργοστάσιο. Αλλά και πάλι δεν βλέπω ποια σχέση μπορεί να έχω εγώ μ' αυτό το άτυχο, όπως λέτε, πλάσμα.

[Ο Ανακριτής βγάζει από την τσέπη μια φωτογραφία περίπου στο μέγεθος καρτ ποστάλ. Δεν επιτρέπει στους άλλους να τη δουν μαζί με τον Μπέρλινγκ: επιμένει σε μία γραμμή έρευνας και ένα πρόσωπο κάθε φορά.]

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Κύριε Μπέρλινγκ, έχω μια φωτογραφία της εδώ. Τη βρήκα στο δωμάτιό της. Θέλετε να τη δείτε; Ίσως σας θυμίσει κάτι ακόμα.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Μπορώ να τη δω κι εγώ, κύριε ανακριτά;

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Ασφαλώς όχι.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Δεν καταλαβαίνω. Με συγχωρείτε βέβαια. Ζήτησα να ρίξω μια ματιά από απλή περιέργεια, μια και η συζήτηση γίνεται μπροστά μου.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Κύριε...

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Τζέραρντ Κροφτ, κύριε ανακριτά.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: στη δουλειά μας είναι απαραίτητη η μεθοδικότητα. Αυτή τη στιγμή οι ερωτήσεις μου αφορούν τον κύριο Μπέρλινγκ και τη φωτογραφία θα τη δει μόνον εκείνος. Προς το παρόν.

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ούτε κι εγώ, λοιπόν, μπορώ να δω τη φωτογραφία αυτού του άτυχου κοριτσιού, ε;

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Ούτε κι εσείς. Λοιπόν, κύριε Μπέρλινγκ, σας θύμιζε τίποτα η φυσιογνωμία της;

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Βέβαια. Τη θυμάμαι καλά τώρα. Δούλευε στο εργοστάσιό μου. Απολύθηκε - κι αυτό το θυμάμαι καλά - πριν από δύο χρόνια.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Γιατί απολύθηκε, κύριε Μπέρλινγκ;

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Είχε παράλογες απαιτήσεις, κύριε ανακριτά. Είχε υπερτιμήσει τις δυνατότητές της, τις αποδόσεις της, και νόμιζε, όπως άλλωστε το νομίζουν και πολλές, ότι είναι αναντικατάστατη.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Μήπως ήταν απόλυτος ο τρόπος που αντιμετωπίσατε τα αιτήματά της; Μήπως θα έπρεπε...

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ακούστε, κύριε ανακριτά. Εγώ είμαι βιομήχανος, δεν είμαι φιланθρωπικό ίδρυμα. Η κοπέλα απολύθηκε πριν από δύο ολόκληρα χρόνια και τερμάτισε σήμερα τη ζωή της. Δεν καταλαβαίνω γιατί συσχετίζετε την απόλυση με την αυτοκτονία, εμένα και αυτήν, την Εύα Σμιθ.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Γιατί με το να την απολύσετε, κύριε Μπέρλινγκ, μπορεί να γίνετε άθελά σας, ας πούμε, η αιτία να της συμβούν αλληπάλληλες κακοτυχίες που την έσπρωξαν αργότερα στην αυτοκτονία.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ο συλλογισμός σας είναι σωστός, βέβαια. Όμως εγώ δεν μπορώ να παραδεχθώ πως έχω καμιά ευθύνη. Αλίμονο αν αρχίζαμε να είμαστε υπεύθυνοι για τις ατυχίες των ανθρώπων που κάποτε είχαμε μια κάποια σχέση μαζί τους. Δεν νομίζετε ότι η ζωή μας θα καταντούσε ένα αληθινό άγχος;

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Κατά τη γνώμη μου θα ήταν αφόρητη.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Θα μας την πείτε τη γνώμη σας όταν ερωτηθείτε, κύριε Κροφτ.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Χαίρομαι που συμπίπτουν οι απόψεις μας, Τζέραλντ. Ξέρετε, ο γαμπρός μου είναι...

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Ο κύριος Κροφτ είναι γαμπρός σας;

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μα βεβαίως. Και αυτή η κάπως δυσάρεστη συζήτηση γίνεται μια βραδιά που γιορτάζουμε τους αρραβώνες της κόρης μου, της Σέιλα.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Πολύ ενδιαφέρουσα σύμπτωσης. Πολύ ενδιαφέρουσα. Ας επανέλθουμε στο θέμα μας. Δεν μου είπατε, κύριε Μπέρλινγκ: μετά την απόλυση, ξαναείδατε την Εύα Σμιθ;

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ούτε άκουσα έκτοτε γι' αυτή, σας βεβαιώ. Μήπως εσείς θα μπορούσατε να μας πείτε τι έκανε από τότε ως σήμερα αυτή η κοπέλα; Είμαι αληθινά περίεργος να το μάθω, μια και ανοίξαμε αυτή τη συζήτηση.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Με συγχωρείτε που σας διακόπτω. Δεν θα θέλετε να περάσετε στο σαλόνι; Εκεί θα καθίσετε πιο αναπαυτικά και θα συζητήσετε πιο άνετα.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Τελειώσαμε, Σέιλα. Σε δύο λεπτά θα είμαστε μαζί σας.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Λάθος, κύριε Μπέρλινγκ. Δεν τελειώσαμε. Μόλις τώρα αρχίζουμε.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μου φαίνεται πως σας είπα ό,τι θέλατε, ό,τι ήξερα τέλος πάντων.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μπαμπά, τι συμβαίνει; Τζέραλντ;

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Τίποτα, Σέιλα.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Σέιλα, μην ανησυχείς. Άφησέ μας μόνους, σε παρακαλώ, για λίγο. Κάτι πληροφορίες ζητούν από τον πατέρα σου. Όχι τίποτα σπουδαίο, αλλά δεν νομίζω ότι αγγίζουν τα ενδιαφέροντά σου.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Παρακαλώ, δεσποινίς Μπέρλινγκ, μη φύγετε.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Κι εγώ σας παρακαλώ να μην ανακατέψετε την κόρη μου σε μια δυσάρεστη υπόθεση. Δεν υπάρχει κανένας απολύτως λόγος να της χαλάσουμε μια βραδιά σαν κι αυτήν.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ποια είναι η δυσάρεστη υπόθεση, μπαμπά; Τι συμβαίνει επιτέλους;

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Δεσποινίς Μπέρλινγκ. Είμαι αστυνομικός ανακριτής. Έχω αναλάβει να διαλευκάνω τα αίτια που ώθησαν μια κοπέλα στην αυτοκτονία. Μια πολύ νέα κοπέλα πήρε δηλητήριο και πέθανε μόνη και απογοητευμένη σήμερα το απόγευμα στο νοσοκομείο.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Τι φρικτός θάνατος! Θεέ μου, πόσο δυστυχισμένη πρέπει να ήταν. Ήταν όμορφη;

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Πολύ όμορφη.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Κρίμα. Όμως δεν καταλαβαίνω, κύριε ανακριτά, τι σχέση έχει η οικογένειά μου μ' αυτή την αυτοκτονία.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Αυτό λέω κι εγώ. Και φυσικά κανείς δεν μπορεί να με πείσει ότι επειδή την απέλυσα πριν από δύο χρόνια, είναι υπεύθυνος για τη σημερινή της αυτοκτονία.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Σταθείτε. Αυτό που έχει σημασία είναι να ερευνηθεί τι μεσολάβησε από την απόλυση έως την αυτοκτονία.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Σωστά. Και είπα στον κύριο ανακριτή ότι δυστυχώς δεν μπορώ να τον διευκολύνω, για τον απλούστατο λόγο ότι δεν ξέρω τίποτα. Δεν ξανάκουσα ποτέ για αυτήν την κοπέλα, την Εύα Σμιθ.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Ίσως εσείς όχι. Μα κάποιος από τους άλλους ίσως έχει κάποια σχέση. Θα προχωρήσουμε στην έρευνα μεθοδικά, όπως σας είπα και προηγουμένως.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Θέλετε να πείτε ότι κάποιος άλλος από δω μέσα μπορεί να ξέρει κάτι γι' αυτό το κορίτσι;

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Ακριβώς.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Έχετε υπόνοιες; Στηρίζεστε σε ορισμένα γεγονότα; Έχετε ενδείξεις, αποδείξεις; Τέλος πάντων, τι έχετε, κύριε;

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Στηρίζομαι σε ορισμένα γεγονότα, κύριε Μπέρλινγκ. Θα σας τα εκθέσω μόλις κρίνω πως ήρθε η ώρα.

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Εγώ πάντως δεν γνώρισα ποτέ καμιά Εύα Σμιθ. Το ξέρω πολύ καλά. Έτσι δεν με αφορά τίποτε απ' αυτά.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Το ίδιο κι εγώ.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Το όνομα δεν μου λέει τίποτα.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Αυτό δεν έχει καμιά σημασία. Έλεγα στον κύριο Μπέρλινγκ προηγουμένως ότι πολλές από τις κοπέλες αλλάζουν συχνά τα ονόματά τους. Εύα Σμιθ την έλεγαν όταν την έδωξε από το εργοστάσιο ο πατέρας σας...δεσποινίς.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Και μετά; Τι έγινε μετά από αυτό το θλιβερό γεγονός;

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Μετά... έμεινε χωρίς δουλειά. Δεν είχε συγγενείς ούτε φίλους. Έμαθε καλά τι σημαίνει φτώχεια και μοναξιά.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μετά;

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Μετά βρήκε μια καλή δουλειά σ' ένα καλό κατάστημα του Μίλγουορντς.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Το ξέρω το κατάστημα. Πράγματι είναι πολύ καλό και είμαστε πελάτες τους.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Φαίνεται πως ήταν πολύ ευχαριστημένη εκεί. Την είχαν προσλάβει δοκιμαστικά. Ήλπιζε πως θα έμενε μόνιμα εκεί. Θεωρούσε τον εαυτό της τυχερό. Έτσι τουλάχιστον έγραφε στο ημερολόγιό της. Μετά το εργοστάσιο, το κατάστημα ήταν μια ευχάριστη αλλαγή. Την έφερνε σε επαφή με κόσμο, είχε καλό ωράριο, καλούτσικο μισθό, ένιωθε αισιόδοξη όσο ποτέ.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Την έχασε και αυτή τη δουλειά;

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Ναι. Δυο μήνες μετά την πρόσληψή της, της είπαν να φύγει.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Θα την έκριναν ασφαλώς ακατάλληλη.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Όχι ακριβώς.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Θα είχε πάλι υπερβολικές απαιτήσεις. Τις ξέρω εγώ καλά όλες αυτές. Νομίζουν πάντα ότι σε κρατούν στο χέρι, ότι η επιχείρηση δίχως αυτές θα βουλιάξει.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Της είπαν τουλάχιστον γιατί την απέλυσαν από κει;

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Τι θα ωφελούσε αυτό, Σέιλα;

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μα θα την βοηθούσε να διορθωθεί. Πάντα ωφελεί μια υπόδειξη. Αν ήξερε ποιο ήταν το σφάλμα της, δεν θα το επαναλάμβανε στην επόμενη δουλειά που θα έπιανε.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Έχετε δίκιο. Πάντως, το μόνο που της είπαν, ήταν πως παραπονέθηκε για τη συμπεριφορά της μια πολύ καλή τους πελάτισσα.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Πότε έγινε αυτό;

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Πέρσι, στις αρχές του Ιανουαρίου.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Πώς θα ήθελα να ήξερα πώς ήταν αυτό το κορίτσι.

[Ο Ανακριτής μετακινείται προς το φως και δείχνει τη φωτογραφία στη Σέιλα. Εκείνη την αναγνωρίζει αμέσως και ταράζεται.]

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Δεν υπάρχει πρόβλημα. Έχω τη φωτογραφία της. Ορίστε.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Θεέ μου!

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Την αναγνωρίσατε, δεσποινίς Μπέρλινγκ;

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ναι.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Να ρίξω μια ματιά σ' αυτή τη φωτογραφία;

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Σας είπα, κύριε Κροφτ, όταν έρθει η σειρά σας. Σας ακούω, δεσποινίς Μπέρλινγκ.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ήμουν εγώ εκείνη η πελάτισσα που παραπονέθηκε για την υπάλληλο.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Το υπονιαζόμουν.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Είχα πάει στο κατάστημα. Είχα δει στη βιτρίνα ένα φόρεμα που μου άρεσε. Ζήτησα να το προβάρω. Είχα ενθουσιαστεί. Όταν το έβαλα στο δοκιμαστήριο, είδα όλα του τα ελαττώματα. Είδα ακόμα πως όχι μόνο δεν με κολάκευε όπως το περίμενα, αλλά με έκανε γελοία. Σε μια στιγμή το μάτι μου έπεσε στην υπάλληλο που με βοηθούσε. Μου φάνηκε πως είχε κοροϊδευτικό ύφος. Μου φάνηκε ακόμα πως την είδα μέσα από τον καθρέφτη να χαμογελάει ειρωνικά σαν να έλεγε «Τι χάλια έχει αυτή η κοπέλα!» Ομολογώ πως θύμωσα. Πριν το καλοσκεφτώ, βρήκα τον διευθυντή της. Του είπα πως είναι ακατάλληλη για ένα τέτοιο κατάστημα, πως είναι ανάγωγη.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Δηλαδή, όλα σας τα μέσα για να την τιμωρήσετε, γνωρίζοντας ότι είσαστε μια εκλεκτή πελάτισσα. Ό,τι κι αν λέγατε θα γινόταν πιστευτό.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Δεν το είδα έτσι τότε. Διαμαρτυρήθηκα και ξεθύμανα. Αυτό ήταν όλο. Δεν φανταζόμουν τι θα επακολουθούσε.

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ήταν φοβερό το φέρσιμό σου, Σέϊλα. Πώς μπόρεσες να κάνεις τόσο κακό σε μια φτωχή κοπέλα;

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Πάψε, το ξέρω. Τώρα που το σκέφτομαι ανατριχιάζω και αναρωτιέμαι πώς μπόρεσα, αλήθεια.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Ας ανακεφαλαιώσουμε λοιπόν. Η Εύα Σμιθ διώχτηκε από το εργοστάσιο του πατέρα σας. Ύστερα από πολλές ταλαιπωρίες βρίσκει και πάλι δουλειά σ' ένα μεγάλο κατάστημα. Τη διώχνουν και από κει γιατί είχε την ατυχία να πέσει σε κάποια πλούσια δεσποινίδα που εκείνο το πρωινό είχε τα νύφια της. Σε σας, δεσποινίς Μπέρλινγκ. Οι ταλαιπωρίες της συνεχίζονται. Εν τω μεταξύ έχει αλλάξει το όνομά της και το κάνει Ντέιζι Ρέντον.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Ντέιζι Ρέντον;

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Πού τη γνώρισες, Τζέραλντ;

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Πώς το κατάλαβες πως τη γνώρισα;

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Σε ξέρω καλά, Τζέραλντ. Τα μάτια σου παιχνίδισαν, το στόμα συσπάστηκε με τον γνωστό μορφασμό. Πού τη γνώρισες;

ΠΡΑΞΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

[Στο αγγλικό πρωτότυπο η δεύτερη πράξη αρχίζει ακριβώς από την κατάσταση όπου τελείωσε η πρώτη: ο Ανακριτής εμφανίζεται στην πόρτα και στρέφει την προσοχή του στον Τζέραλντ. Η ελληνική ραδιοφωνική διασκευή συνεχίζει χωρίς αυλαία και έχει συμπύξει την ενδιάμεση ιδιωτική συνομιλία Σέϊλα-Τζέραλντ.]

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Α, λοιπόν, κύριε Κροφτ, σας ακούω.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Ω, δεν νομίζω πως θα θελήσετε άλλο τη δεσποινίδα Μπέρλινγκ. Ήρθε άλλωστε η σειρά μου.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Τελείωσα με σας, δεσποινίς. Δεν νομίζω πως θα σας ξαναχρειαστώ.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Σέϊλα, μπορείς να πας στο σαλόνι να κρατήσεις συντροφιά στη μητέρα σου.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Όχι, θα μείνω. Μπορώ, κύριε ανακριτά;

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Δεν έχω λόγο να σας εμποδίσω.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Σέϊλα, γιατί θέλεις να μείνεις; Το μόνο σου κέρδος θα είναι να μάθεις δυσάρεστα και θλιβερά γεγονότα. Σε παρακαλώ Σέϊλα, πήγαινε στο σαλόνι.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Θα μείνω. Η δική μου η ανάκριση τελείωσε. Τώρα αρχίζει η δική σου και θέλω να την παρακολουθήσω.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Η δεσποινίς Μπέρλινγκ θέλει να μείνει και θα σας εξηγήσω το γιατί. Θεωρεί υπεύθυνο τον εαυτό της για τον θάνατο της κοπέλας. Αν δεν παρακολουθήσει το νήμα της ανακρίσεως, αν δεν ακούσει όλα όσα μεσολάβησαν μετά τη δική της επέμβαση για την απόλυση της κοπέλας, θα μείνει με τη βεβαιότητα ότι το φταίξιμο είναι μόνο δικό της. Και αυτή η βεβαιότης θα την ακολουθεί παντού.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ναι, κύριε ανακριτά. Φταίω κι εγώ, το παραδέχομαι, αλλά δεν μπορώ να πιστέψω πως μόνον εγώ και κανένας άλλος είναι η αιτία αυτού του θανάτου. Όχι, δεν θέλω να το πιστέψω. Είναι μια τρομερή σκέψη που θα με κυνηγάει όσο ζω.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Οι άνθρωποι έχουν ανάγκη, όπως διαπιστώνετε κι εσείς, να μοιράζονται κάτι με τους άλλους. Όταν δεν θέλουν να μοιραστούν τίποτα άλλο, μοιράζονται αναγκαστικά την ενοχή τους. Δεν είναι έτσι, δεσποινίς Μπέρλινγκ;

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Έτσι είναι ακριβώς.

[Η κυρία Μπέρλινγκ μπαίνει με αυτοπεποίθηση, σε έντονη αντίθεση με την ταραχή που έχει προηγηθεί.]

ΣΙΜΠΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Καλησπέρα σας.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Καλησπέρα σας.

ΣΙΜΠΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Είμαι η κυρία Μπέρλινγκ και μόλις τώρα από τον γιο μου, τον Έρικ, έμαθα τον σκοπό της επισκέψεώς σας. Ομολογώ ότι ξαφνιάστηκα. Όσο για τον Έρικ, α, κύριε ανακριτά, πρέπει να σας πω πως τον εντυπωσίασε και η παρουσία σας και ο τρόπος που ανακρίνετε.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Οι νέοι, κυρία μου, εντυπωσιάζονται και επηρεάζονται εύκολα. Σημείο ανωριμότητας. Ο γιος σας έμεινε στο σαλόνι;

ΣΙΜΠΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ναι. Δεν αισθάνεται και τόσο καλά. Ένας πονοκέφαλος δυνατός, όπως μου είπε, τον ταλαιπωρεί.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Συνεβούλευσα τον γιο μας να ανεβεί στο δωμάτιό του και να αναπαυθεί. Τζέραλντ, θα τον συγχωρήσεις βέβαια που θα αποχωρήσει νωρίς μια τέτοια βραδιά, ε; Αν και αυτή η βραδιά ήταν γεμάτη εκπλήξεις για όλους μας.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Όχι, κύριε Μπέρλινγκ. Δεν μπορεί να αποχωρήσει ο γιος σας.

ΣΙΜΠΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Γιατί, κύριε ανακριτά;

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Τον χρειάζομαι, κυρία Μπέρλινγκ.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Τότε να τον φωνάξουμε αμέσως, να τον ρωτήσετε ό,τι θέλετε και να πάει αμέσως μετά να ξεκουραστεί.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Θα πρέπει να περιμένει τη σειρά του.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Πότε λοιπόν νομίζετε ότι θα έρθει η σειρά του;

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Κύριε Μπέρλινγκ, μη συγχύζεστε. Τα γεγονότα είναι αλληλένδετα. Μοιάζουν σαν κρίκοι από αλυσίδα. Στην κατάλληλη στιγμή θα φέρουν τον Έρικ κοντά μας.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Συνεχίστε λοιπόν το έργο σας.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Ναι. Μετά την απόλυσή της από το κατάστημα, η Εύα Σμιθ άλλαξε το όνομά της και το έκανε Ντέιζι Ρέντον. Πέστε μας, κύριε Κροφτ. Πού ακριβώς τη γνωρίσατε;

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Σ' ένα μικρό καμπαρέ. Εκεί την είδα για πρώτη φορά.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μα δεν φανταστήκαμε πως θα τη γνώριζες στη δεξίωση του λόρδου δημάρχου στο Λονδίνο. Ούτε στο χορό των Ντεμπιτάντ.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Σέϊλα δεν είναι ανάγκη να εκτοξεύεις ειρωνείες. Ξέρω την ψυχική σου κατάσταση ύστερα από όλες αυτές τις αποκαλύψεις, μα πρόσεξε, ό,τι ακούσεις από δω και πέρα δεν θα είναι καθόλου ευχάριστο, για αυτό σε παρακαλώ να πας στο σαλόνι,

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Όχι αγαπητέ μου, δεν θα σου κάνω το χατίρι, θα μείνω και θα μάθω.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Συνεχίστε κύριε Κροφτ. Είπατε λοιπόν, στο καμπαρέ για πρώτη φορά.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Ναι, κάποιο βράδυ είχα μείνει λίγο αργά στο εργοστάσιο. Άφησα το αυτοκίνητό μου σε κάποιο γκαράζ και περπάτησα για να αναπνεύσω, για να ξεμουδιάσω λιγάκι. Δεν είχα κανένα προορισμό, τα βήματά μου με έφεραν έξω από το καμπαρέ. Ε, ένα ούισκι θα ήταν ό,τι έπρεπε. Κατέβηκα και τράβηξα κατευθείαν στο μπαρ. Το καμπαρέ ήταν γεμάτο εκείνη την ώρα. Τα σκαμνιά... τα σκαμνιά του μπαρ ήταν πιασμένα κυρίως από γυναίκες. Καταλαβαίνετε, αυτό είναι το στέκι τους, το ορμητήριό τους και η παρηγοριά τους.

ΣΙΜΠΛ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Θα προτιμούσα και εγώ να μην άκουγε όλη αυτή την εξιστόρηση Σέϊλα.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Τι λες μαμά; ο ήρωας αυτής της ιστορίας και μνηστήρας μου είναι περιγραφικότατος. Συνέχισε Τζέραλντ.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Λοιπόν, κύριε Κροφτ. Τι έγινε στο μπαρ εκείνη τη βραδιά;

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Είχα τελειώσει το ούισκι μου. Δεν σκόπευα να πιώ άλλο ούτε να καθίσω περισσότερο. Σε μια στιγμή, κάποιο σκαμνί άδειασε και ένα νέο πρόσωπο ήρθε και κάθισε. Ήταν ακριβώς δίπλα μου, δεν έμοιαζε με τις άλλες. Ήταν πολύ νέα, είχε φινό δέρμα, μεγάλα βελουδένια μάτια και μακριά μαλλιά που έπεφταν με χάρη στους ώμους της. Η παρουσία της εκεί ήταν αταίριαστη, το καταλάβαινες αμέσως. Όταν κατάλαβε πως είχε τραβήξει την προσοχή μου...

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Δεν αμφέβαλλα γι' αυτό.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Όταν ένιωσε πως την κοιτούσα επιμόνως, μου έριξε μια ματιά που μου φάνηκε σαν κραυγή απελπισίας. Πήγα πιο κοντά της και της πρότεινα να τη συνοδεύσω κάπου αλλού.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Πού πήγατε;

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Σ' ένα κέντρο με λιγότερο θόρυβο. Καθίσαμε σ' ένα τραπεζάκι, τσίμπησε κάτι ελάχιστο και κουβεντιάσαμε.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Τι σας είπε;

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Μου διηγήθηκε πως γεννήθηκε λίγο πιο έξω από το Μπράμλεϊ, πως είχε χάσει τους γονείς της και πως το όνομά της ήταν Ντέιζι Ρέντον.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Για τη δουλειά της, για τις ατυχίες της, σας μίλησε;

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Ναι. Μου είπε πως δούλεψε σε κάποιο εργοστάσιο και την απέλυσαν, και μετά σε κάποιο κατάστημα, που από κει την έδιωξαν μετά από κάτι παράπονα κάποιας εκλεκτής πελάτισσας. Δεν μου είπε περισσότερες λεπτομέρειες και ομολογώ πως δεν με ενδιέφεραν.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Σας ενδιέφερε απλά και μόνο να την κάνετε φιλενάδα σας.

ΣΙΜΠΛ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Κύριε ανακριτά...

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Κυρία Μπέρλινγκ, βρίσκομαι εδώ για να ξεκαθαρίσω μία υπόθεση και για να ακριβολογήσω, έναν θάνατο. Με τις παρεμβάσεις σας εμποδίζετε την πορεία της ανακρίσεως.

ΣΙΜΠΛ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Αγανακτώ κύριε ανακριτά, με αυτά που ακούω.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Φυλάξτε την αγανάκτησή σας για αργότερα. Ίσως ακούσετε πολύ χειρότερα.

ΣΙΜΠΛ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Αμφιβάλλω.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Συνεχίστε, κύριε Κροφτ. Μετά από κείνη τη βραδιά, πότε την ξανασυναντήσατε;

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Την επομένη και τη μεθεπομένη, στο ίδιο ήσυχο μπαρ. Το δεύτερο βράδυ μού είπε πως θα την έδιωχναν από το δωμάτιο που κρατούσε. Το χρειαζόταν η νοικοκυρά. Τότε πρότεινα στην Ντέιζι να μετακομίσει σ' ένα διαμέρισμα που μου είχε παραχωρήσει ένας φίλος... που έλειπε στο εξωτερικό.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Και φυσικά δέχτηκε.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Όχι, όχι. Στην αρχή δεν ήθελε ούτε να το ακούσει, αλλά την έπεισα ότι ήταν ιδανική λύση για τις δύσκολες στιγμές που περνούσε.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Δεν είχα αμφιβολία.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Θέλω να σας κάνω μια διευκρίνιση, κύριε ανακριτά. Δεν της είπα να πάει να μείνει στο σπίτι του φίλου μου για να την κάνω φιλενάδα μου. Όχι, όχι, όχι. Ήθελα να τη βοηθήσω. Έμοιαζε σαν κυνηγημένο ζώο. Ένιωθε ανασφάλεια και έβλεπα την απόγνωση να καθρεφτίζεται στα μάτια της.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Δεν είχα φανταστεί ποτέ πως έκρυβες μέσα σου ένα τόσο πλούσιο συναισθηματικό κόσμο.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Εγκαταστάθηκε λοιπόν στο σπίτι που είχατε στη διάθεσή σας και ασφαλώς δεν ξαναπάτησε στο μπαρ που την είχατε γνωρίσει.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Ακριβώς. Σας είπα άλλωστε, δεν ήταν περιβάλλον για αυτή την κοπέλα. Αργότερα θα έψαχνε να βρει μια αξιοπρεπή δουλειά.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Ωσπου να βρει μια αξιοπρεπή δουλειά, όπως λέτε, έγινε φιλενάδα σας.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Δεν είναι έτσι, Τζέραλντ;

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Ναι, είναι αλήθεια. Δεν ήταν δυνατόν να γίνει διαφορετικά.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Την αγαπούσατε;

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Θα προτιμούσα να μη σας απαντήσω.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Πότε διακόψατε μαζί της;

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Ήξερα πως αργά ή γρήγορα όλα θα τελείωναν μεταξύ μας. Όσο περνούσε ο καιρός το καταλάβαινα. Έτσι, τον περασμένο Σεπτέμβριο ήταν ανάγκη να φύγω στο εξωτερικό για δουλειές του εργοστασίου. Η απομάκρυνσή μου θα ήταν μια καλή ευκαιρία τόσο για εκείνη όσο και για

μένα. Ο δεσμός αυτός δεν έπρεπε να πάει πιο μακριά. Το πήρα απόφαση και της το είπα. Ομολογώ ότι ήταν πολύ δύσκολο για μένα.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Σας έκανε σκηνή;

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Αντιθέτως. Φέρθηκε με πολλή αξιοπρέπεια. Ήταν ένας άνθρωπος με πολλή κατανόηση.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Φαντάζομαι τον συγκινητικό αποχαιρετισμό.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Κάνεις λάθος, Σέϊλα. Δεν αποχαιρετιστήκαμε καν. Δεν της είχα προσδιορίσει την ημέρα της αναχωρήσεώς μου. Ίσως την είχε μαντέψει. Από διακριτικότητα δεν με ρώτησε. Έφυγα δίχως να της πω οριστικά αντίο. Έφυγα σαν να πήγαινα στο εργοστάσιο. Έκτοτε δεν την ξαναείδα. Αυτή είναι όλη η ιστορία, κύριε ανακριτά. Εσείς ασφαλώς θα ξέρετε τι έκανε μετά.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Ναι. Έφυγε από το σπίτι του φίλου σας, αυτό που της είχατε παραχωρήσει δηλαδή, και πήγε να μείνει προσωρινά σε κάποια παλιά της συνάδελφο από το κατάστημα, που είχε ένα σπιτάκι κοντά στη θάλασσα. Έτσι γράφει στο ημερολόγιο που βρέθηκε μετά τον θάνατό της. Κι ακόμα γράφει πως αυτές τις ώρες της μοναξιάς της και της απογοητεύσεώς της, προσπαθούσε να ξαναφέρει στη μνήμη της κάθε στιγμή που ζήσατε μαζί.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Όπως διαπιστώνετε, δεν έχω να προσθέσω τίποτε. Η υπόθεση αυτή έχει κλείσει για μένα από τον παρελθόντα Σεπτέμβριο. Νομίζω πως δεν με χρειάζεστε άλλο. Θα ήθελα να περπατήσω λίγο. Θα βγω στον κήπο να αναπνεύσω καθαρό αέρα. Νιώθω ασφυκτικά εδώ μέσα.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Καταλαβαίνω. Ήταν μια δύσκολη αφήγηση για σας, αφού γινόταν μάλιστα ενώπιον της μνηστής σας. Μπορείτε να πηγαίνετε. Δεν σας χρειάζομαι πια.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ούτε κι εγώ, Τζέραλντ.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Σέϊλα...

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Όχι, Τζέραλντ, πήγαινε. Μην προσθέσεις ούτε λέξη, σε παρακαλώ. Δεν θέλω να ακούσω τίποτα άλλο από σένα, πλέον

[Ο Τζέραλντ αποχωρεί προσωρινά. Η Σέϊλα τον αφήνει να φύγει, αλλά η σχέση τους έχει ήδη αλλάξει.]

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Καληνύχτα, Σέϊλα.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Τζέραλντ...

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Ακούω Σέϊλα.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Το διαμαντένιο σου δαχτυλίδι. Στο επιστρέφω, Τζέραλντ.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Όπως θέλεις, Σέϊλα.

ΣΙΜΠΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Είμαι περίεργη να δω αυτή την κοπέλα που τόσο γοήτευσε τον κύριο Τζέραλντ Κροφτ. Έχετε φωτογραφία της, κύριε ανακριτά;

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Βεβαίως. Ορίστε.

ΣΙΜΠΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Δεν δείχνει καλλονή, βέβαια.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Σας θυμίζει τίποτα;

ΣΙΜΠΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Η φυσιογνωμία της; Μα ασφαλώς όχι.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Δηλαδή, σαν πρόσωπο, σάς είναι τελείως άγνωστο;

ΣΙΜΠΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μα τι θέλετε να πείτε; Σας είπα, δεν μου θυμίζει τίποτα.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Μου κρύβετε την αλήθεια, κυρία Μπέρλινγκ.

ΣΙΜΠΙΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Πώς; Τι εννοείτε, σας παρακαλώ!

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Ηρεμήστε και απαντήστε μου στην επόμενη ερώτηση. Είσατε πρόεδρος του φιλανθρωπικού ομίλου του Μπράμλεϊ, ναι ή όχι;

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ναι, βεβαίως η μητέρα μου είναι πρόεδρος και δεν έχει κανένα λόγο να το κρύψει.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Δεν ρωτώ εσάς, δεσποινίς Μπέρλινγκ. Με εσάς τελειώσαμε.

ΣΙΜΠΙΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μάλιστα, είμαι πρόεδρος. Πού θέλετε να καταλήξετε;

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Στον όμιλο αυτό καταφεύγουν όλες εκείνες οι δυστυχισμένες γυναίκες που έχουν ανάγκη από βοήθεια υλική, ή ηθική συμπαράσταση.

ΣΙΜΠΙΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ασφαλώς. Κι αφού κάνουμε μια διακριτική έρευνα γύρω από το πρόσωπο που τη ζητάει, το βοηθούμε.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Ο φιλανθρωπικός σας αυτός όμιλος, του οποίου είσατε πρόεδρος, συνεδρίασε πριν από δυο βδομάδες;

ΣΙΜΠΙΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Συνεδρίασε

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Και για ένα ειδικό θέμα.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Κύριε ανακριτά, νομίζω ότι ταλαιπωρείτε τη γυναίκα μου με, επιτρέψτε μου να το πω, επουσιώδεις ερωτήσεις. Στον φιλανθρωπικό όμιλο κρατούνται πρακτικά. Επισκεφθείτε τον, διαβάστε τα και κάντε τις διαπιστώσεις και τις έρευνές σας.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Νομίζετε ότι όλα αυτά δεν έχουν γίνει;

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μα τι σχέση έχει το πόσες φορές συνεδρίασε το φιλανθρωπικό σωματείο του Μπράμλεϊ με την καλλονή της φωτογραφίας που δείξατε στη γυναίκα μου;

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Δεν είναι καλλονή, μπαμπά.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Έστω, έστω. Αλλά κοντεύετε να μας τρελάνετε. Τι μπορεί να σας κρύβει η γυναίκα μου και γιατί;

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Το γιατί, θα το μάθετε αργότερα. Προς το παρόν θα τη συμβούλευα, από σεβασμό προς το αξίωμά της, να μη μας αρνηθεί ότι η κοπέλα που αυτοκτόνησε αργότερα τη γνώριζε, γιατί την επισκέφτηκε να ζητήσει τη βοήθειά της πριν από δυο βδομάδες. Δύο εβδομάδες, ακριβώς.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Ακριβώς.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μα... μα δεν είναι δυνατόν. \

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Σίμπιλ, σε παρακαλώ, θυμήσου καλά.

ΣΙΜΠΙΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ναι, είναι αλήθεια. Την είδα πριν από δύο εβδομάδες. Με παρακάλεσε να τη βοηθήσω.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Ποιο από τα δύο της ονόματα χρησιμοποίησε; Το Εύα Σμιθ ή το Νταίζη Ρέντον;

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μη σταματάτε εκεί, κύριε ανακριτά. Μπορεί να εφεύρε κάποιο τρίτο. Της ήταν πολύ εύκολο.

ΣΙΜΠΙΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ναι, κάποιο άλλο όνομα μεταχειρίστηκε.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Ποιο;

ΣΙΜΠΙΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Είπε πως λεγόταν κυρία Μπέρλινγκ.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Πώς; Κυρία Μπέρλινγκ;

ΣΙΜΠΛ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ναι. Ήταν αληθινό θράσος να παρουσιαστεί σαν κυρία Μπέρλινγκ. Βέβαια, μετά ομολόγησε πως δεν ήταν παντρεμένη και μου είπε, μέσες άκρες, την ιστορία της. Συγκεχυμένα πράγματα. Ποιος μπορεί να ξέρει τι ήταν αλήθεια και τι ψέμα;

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Ωστε, λοιπόν, ήθελε βοήθεια.

ΣΙΜΠΛ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Το ξέρετε από την αρχή αυτό, κύριε ανακριτά.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Αυτό το ξέρω, κυρία Μπέρλινγκ. Εκείνο που θέλω να μάθω από σας την ίδια, είναι αν της δώσατε τη βοήθεια που τόσο απελπισμένα σας ζήτησε.

ΣΙΜΠΛ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μη νομίζετε πως με φέρνετε σε δύσκολη θέση. Δεν θα σας απαντήσω.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Γελιέστε. Ξέρετε πως δεν μπορείτε να αποφύγετε την ερώτηση και επιμένω. Τη βοηθήσατε ή όχι;

ΣΙΜΠΛ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Δεν σας φοβάμαι, κύριε ανακριτά. Το στομφώδες ύφος σας δεν με τρομοκρατεί. Έχω ήσυχη τη συνείδησή μου.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Αμφιβάλλω, κυρία μου. Και ξέρω καλά ότι θα έχετε τύψεις για τη συμπεριφορά σας αυτή σε όλη σας τη ζωή.

ΣΙΜΠΛ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Με κάνετε έξω φρενών. Τι φαντάζεστε, λοιπόν; Ότι στην κάθε γυναίκα που ζητάει βοήθεια ο όμιλος του οποίου είμαι πρόεδρος μπορεί να τη δίνει δίχως να ερευνήσει αν είναι σοβαρή και αληθινή η αίτησις; Νομίζετε ότι έχουμε πακτωλό χρημάτων και τον σκορπίζουμε; Ή δεν ξέρετε ότι πολλές ζητάνε χρηματική βοήθεια λέγοντας ένα σωρό ψέματα και τη χρησιμοποιούν για λούσα ή για ποτό; Έχω δεκάδες παραδείγματα να σας πω.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Όχι, μη μου τα πείτε, τα φαντάζομαι. Ερευνήσατε, λοιπόν, για να διαπιστώσετε αν είχε πραγματικά ανάγκη από τη βοήθειά σας;

ΣΙΜΠΛ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Πρώτα έπρεπε να την ακούσω. Αυτό και έκανα. Μου είπε πολλά μπερδεμένα πράγματα. Η αφήγησή της δεν είχε ειρμό, άφηγε πολλά κενά, έκανε προσπάθεια να κρύψει όσα έπρεπε. Με ταλαιπώρησε αρκετά.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Σας φανέρωσε ότι περίμενε παιδί;

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μαμά! Είναι αλήθεια; Ήταν του Τζέραλντ;

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Όχι, όχι, όχι. Δεν ήταν του Τζέραλντ Κροφτ το παιδί. Λοιπόν, κυρία Μπέρλινγκ;

ΣΙΜΠΛ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ναι, μου το είπε.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Κι εσείς πώς αντιμετωπίσατε το γεγονός; Με τι τρόπο προσπαθήσατε να τη βγάλετε από τη δύσκολη θέση που βρισκόταν;

ΣΙΜΠΛ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Τη συμβούλευσα να πάει να βρει τον πατέρα του παιδιού. Αυτός είχε την ευθύνη.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Ω, αυτό δεν λιγοστεύει και τη δική σας ευθύνη. Ήρθε σε εσάς απελπισμένη, δίχως φίλους, δίχως χρήματα. Χρειαζόταν την ανθρωπιά σας πρώτα και μετά την υλική συμπαράσταση του φιланθρωπικού σας ομίλου. Τι της προσφέρατε, κυρία Μπέρλινγκ;

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μαμά, εσύ η τόσο καλή, η τόσο δίκαιη... πώς μπόρεσες;

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ήταν σφάλμα, Σίμπιλ, σφάλμα. Κι αν η υπόθεση φτάσει στο δικαστήριο, όλα αυτά είναι εις βάρος σου, εις βάρος μας δηλαδή. Οι δημοσιογράφοι δεν θα αφήσουν

ανεκμετάλλευτη μια τέτοια ευκαιρία και τότε πάνε περίπατο οι τιμητικές διακρίσεις. Όχι, όχι, Σίμπιλ, δεν έπρεπε να φερθείς έτσι.

ΣΙΜΠΙΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Πριν τα βάλεις μαζί μου, Άρθουρ, ανακεφαλαίωσε τα γεγονότα και τότε θα δεις ποιος έκανε την αρχή. Έπαιξες κι εσύ το ρόλο σου σε αυτή τη θλιβερή ιστορία.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Όταν της είπατε, κυρία Μπέρλινγκ, να πάει να βρει τον πατέρα του παιδιού της, τι σας απάντησε;

ΣΙΜΠΙΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Άρχισε να ψευτοκλαίει και να μου λέει πως ο πατέρας του παιδιού που θα έφερνε στον κόσμο ήταν ένας επιτόλαιος και ανόητος νεαρός, που έπινε πολύ και που δεν ήταν δυνατόν να την παντρευτεί λόγω κοινωνικής διαφοράς.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Δικαιολογίες. Στην εποχή μας δεν στέκονται αυτά.

ΣΙΜΠΙΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μου είπε, μάλιστα, ότι αυτό το παλιόπαιδο της έδωσε κάποια βραδιά ένα αρκετά σεβαστό ποσό χρημάτων για να αντιμετωπίσει τις ανάγκες της, αλλά αυτή δεν τα δέχτηκε.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Και γιατί, παρακαλώ, να μην τα δεχτεί; Αυτός δεν ήταν ο υπαίτιος όλης αυτής της καταστάσεως; Είχε υποχρέωση να τη βοηθήσει.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Για ποιο λόγο αρνήθηκε αυτά που τόσο τα είχε ανάγκη; Σας είπε;

ΣΙΜΠΙΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ναι. Από κάτι μισόλογα που του ξέφυγαν κάποια βραδιά που ήταν μεθυσμένος, εκείνη κατάλαβε πως δεν ήταν τα χρήματα δικά του, αλλά ήταν κλεμμένα.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Α, καταλήγουμε, λοιπόν, στο συμπέρασμα ότι κατέφυγε σε εσάς, στην πρόεδρο του φιλανθρωπικού ομίλου του Μπράμλεϊ, και ζήτησε τη βοήθειά σας γιατί δεν θέλησε να δεχθεί τα ύποπτα χρήματα αυτού του ασυνείδητου.

ΣΙΜΠΙΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Πιθανόν. Πάντως, όλα αυτά εμένα μου φάνηκαν γελοία και ανόητα. Η ιστορία της ήταν γεμάτη ασάφειες. Μου έδωσε την εντύπωση πως την επινοούσε καθώς μου την έλεγε. Αφού, λοιπόν, δεν την πίστεψα, είχα υποχρέωση να εκθέσω στο συμβούλιο την προσωπική μου άποψη και να εισηγηθώ να απορριφθεί η αίτησή της.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Τώρα που μάθατε πόση ανάγκη είχε πραγματικά, πώς νιώθετε; Ε; Δεν έχετε τύψεις;

ΣΙΜΠΙΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Λυπάμαι, αλλά εξακολουθώ να πιστεύω πως φταίει καταρχήν αυτή η κοπέλα. Ήταν αρκετά μεγάλη για να ξέρει τι κάνει και έκανε αρκετές επιπολαιότητες στο διάστημα της μικρής ζωής της. Ύστερα φταίει αυτός ο νεαρός που με την ελαφρότητά του και την ασυνειδησία του, την οδήγησε στον τάφο. Φταίν' ακόμα οι γονείς αυτού του νεαρού που δεν του δίδαξαν τι σημαίνει να είναι κανείς αξιοπρεπής, τίμιος και υπεύθυνος των πράξεών του.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Συμφωνώ απολύτως. Η γυναίκα μου έχει δίκιο, κύριε ανακριτά. Ηθικοί αυτουργοί για τον θάνατο της κοπέλας είναι, εκτός από αυτόν τον ηλίθιο και μεθύστακα νεαρό, και οι γονείς του. Αυτόν πρέπει να ψάξετε να βρείτε και να είστε βέβαιος πως η έρευνά σας θα έχει στεφθεί από πλήρη επιτυχία τότε, αφού ο ένοχος θα βρίσκεται πιασμένος στην τσιμπίδα σας.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Μπορώ να σας βεβαιώσω, κύριε Μπέρλινγκ, ότι ο ένοχος βρίσκεται ήδη στην άκρη της τσιμπίδας μου.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Δεν έχετε λοιπόν, παρά να τον συλλάβετε. Καλή επιτυχία.

ΣΙΜΠΙΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Κύριε ανακριτά. Μας ταλαιπωρήσατε τόσην ώρα, μας χαλάσατε την πιο ωραία βραδιά μας, μας επιρρίψατε ευθύνες, μας φέρατε αντιμέτωπους με μια νεκρή, για να μας πείτε τελικά πως βρήκατε τον ένοχο. Δεν σας καταλαβαίνω, ομολογώ.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μην προσπαθείς, Σίμπιλ. Η ιστορία αυτή τελείωσε. Εμείς θα πούμε καληνύχτα στον κύριο ανακριτή και καλή επιτυχία. Από δω και πέρα δεν μας αφορά οποιαδήποτε έρευνα ή ενέργεια.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: [Γελάει] Πάλι κάνετε λάθος, κύριε Μπέρλινγκ. Σας αφορούν.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Πάλι τα ίδια;

ΣΙΜΠΙΛ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Τι εννοείτε, για όνομα του Θεού;

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Όχι! Δεν είναι δυνατόν. Όχι, δεν θέλω να το πιστέψω.

ΣΙΜΠΙΛ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Σέϊλα, εξηγήσου. Θα με τρελάνεις. Τι δεν θέλεις να πιστέψεις;

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μαμά, δεν καταλαβαίνεις; Κάποιος από μας δεν ανακρίθηκε. Κάποιος απέμεινε έξω από αυτόν τον τρελό χορό των ερωταποκρίσεων.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ο Έρικ. Ο γιος μας.

ΣΙΜΠΙΛ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Όχι, δεν μπορώ να το πιστέψω. Όχι, έχετε πέσει τραγικά έξω, κύριε ανακριτά. Θα σας το αποδείξω. Έρικ! Έρικ!

ΠΡΑΞΗ ΤΡΙΤΗ

[Στο αγγλικό πρωτότυπο η αυλαία της δεύτερης πράξης πέφτει με την είσοδο του Έρικ, χλωμού και ταραγμένου. Η τρίτη πράξη αρχίζει αμέσως από την ίδια εικόνα, με όλους να τον κοιτούν.]

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Είμαι εδώ, μητέρα.

ΣΙΜΠΙΛ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Παιδί μου...Πες...

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Μια στιγμή, μια στιγμή, κύριε Μπέρλινγκ. Έρικ Μπέρλινγκ...

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μην ανακεφαλαιώσετε. Ξέρω. Είμαι στην άκρη της τσιμπίδας σας. Ήμουν πίσω από την πόρτα. Παρακολούθησα όλη σχεδόν την πορεία της ανακρίσεως.

ΣΙΜΠΙΛ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Δεν μπορώ να το πιστέψω!

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Πού τη γνωρίσατε, Έρικ;

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Πριν...πριν σας απαντήσω, δώστε μου κάτι να πιώ.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Δεν στο επιτρέπω.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Θα σας παρακαλούσα να του το επιτρέψετε. Θα βρει την ψυχραιμία του κι αυτό θα μας βοηθήσει.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Δεν τον βλέπεις, μπαμπά, τι χάλια έχει; Έλα Έρικ, λίγο αλκοόλ θα σε συνεφέρει.

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: [Πίνει] Ευχαριστώ.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Προσπάθησε να συγκεντρωθείς και να απαντάς με σαφήνεια και ειλικρίνεια.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Λοιπόν, πού τη γνωρίσατε;

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Εκεί που τη γνώρισε και ο Τζέραλντ. Στο καμπαρέ της οδού Γουέλινγκτον, κάποιο βράδυ πέρσι τον Νοέμβρη. Είχα κατέβει με μια παρέα φίλων. Είχαμε πει μερικά ποτηράκια σ' ένα μπαρ προηγουμένως. Την είδα, ξέκοψα από την παρέα και της έπιασα κουβέντα. Ήταν πολύ γλυκιά. Την κέρασα ένα δυο ούισκι. Ήπια κι εγώ. Φύγαμε μαζί.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Από ό,τι μου λές, συμπεραίνω ότι ήσαστε αρκετά πιωμένος.

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ναι, σχεδόν τρικλίζα. Εκείνη στεκότανε καλύτερα. Με βοηθούσε, μάλιστα, να περπατήσω.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Πού πήγατε;

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Από ό,τι θυμάμαι, στο σπίτι της.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Στο μπαρ αυτό τι γύρευε;

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Κάτι είπαμε εκείνο το βράδυ, δεν θυμάμαι όμως. Κάποια γυναίκα την έπεισε να ξαναπάει σε αυτό το μέρος. Δεν κουραζότανε πολύ, απ' ό,τι κατάλαβα. Ήταν πάντα φρέσκια, περιποιημένη. Ήταν η καλύτερη απ' όλες. Μόνον...μόνον τα μάτια της κοκκίνιζαν από το ξενύχτι και τους καπνούς. Δεν την ένοιαζε, όμως.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Πότε την ξαναείδες;

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μετά από λίγες μέρες.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Και καταλήξατε πάλι στο σπίτι της;

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ναι. Και από τότε συναντιόμαστε εκεί.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Μετά; Τι έγινε μετά;

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Τα συνηθισμένα. Μου είπε πως περίμενε μωρό.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Πώς την αντιμετώπισες την αναγγελία;

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Κατάπληκτος. Τα' χασα. Με έπιασε ο πονοκέφαλος.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Και ήπιες για να σου περάσει.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Σου είπε να την παντρευτείς;

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Όχι. Δεν μου ζήτησε τέτοιο πράγμα.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Εσύ της το πρότεινες, όπως είχες καθήκον;

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Όχι. Της πρότεινα, όμως, να της δώσω χρήματα για τα απαραίτητα έξοδά της. Δεν δέχτηκε.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Δεν δέχτηκε;

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Όχι. Τσακωθήκαμε, την παρακάλεσα, επέμεινα και τελικά υποχώρησε.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Πόσα της έδωσες;

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μα... γύρω στις πεντακόσιες λίρες.

ΣΙΜΠΛ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Πεντακόσιες λίρες;!

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Πού τα βρήκες εσύ τα χρήματα;

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Έλα, λοιπόν, Έρικ, πού βρήκες τις πεντακόσιες λίρες;

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Τις πήρα...τις πήρα από το γραφείο.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Το γραφείο το δικό μου; Τις έκλεψες, θέλεις να πεις

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Όχι. Δεν ήταν αυτός ο σκοπός μου. Τις πήρα προσωρινά και θα τις ξανατοποθετούσα με πρώτη ευκαιρία.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Όλοι οι καταχρασταί την ίδια δικαιολογία έχουν

ΣΙΜΠΛ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Άρθουρ!

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Πεντακόσιες λίρες!!... Για στάσου, όμως. Τα χρήματα δεν βρίσκονται απλωμένα πάνω στο γραφείο μου και το χρηματοκιβώτιο είναι ασφαλείας, που έχει μόνο δύο κλειδιά, κι αυτά τα κρατάμε εγώ και ο ταμίας. Πώς μπόρεσες να πάρεις το ποσόν και από πού;

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μην πας μακριά, μπαμπά. Δεν έχω αντικλείδι ούτε έχει ανάμειξη ο ταμίας. Βρήκα κάτι καθυστερημένους λογαριασμούς πελατών, πήγα και τους εισέπραξα μόνος μου.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Πήρατε χρήματα και δώσατε εξοφλητικές αποδείξεις;

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μάλιστα.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Τι θέση έχετε στο εργοστάσιο, Έρικ Μπέρλινγκ;

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Καμιά!

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Άρα, οικειοποιηθήκατε ξένα χρήματα.

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μα το εργοστάσιο είναι του πατέρα μου. Τα χρήματα μάς τα χρωστούσαν οι πελάτες μας.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Δεν είχες καμιά αρμοδιότητα και καμιά εντολή να τα εισπράξεις.

[Ο Ανακριτής ετοιμάζεται να φύγει. Η τελική του προειδοποίηση απευθύνεται πλέον όχι σε ένα πρόσωπο αλλά σε ολόκληρη την οικογένεια.]

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Το παραδέχομαι...αλλά...

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Να μου πεις αμέσως από ποιους πελάτες τα εισέπραξες, για να τακτοποιηθεί το θέμα. Δεν πρέπει να μαθευτεί. Δεν πρέπει να εκτεθούμε.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Εγώ τελείωσα. Η κοπέλα αυτή σκοτώθηκε μόνη της. Αλλά όλοι παίζατε κάποιο ρόλο για να πάρει την απόφαση αυτή. Όλοι τη σπρώξατε στην αυτοκτονία κι αυτό είναι κάτι που δεν πρέπει να το ξεχνάτε ποτέ. Όχι, κανείς σας δεν μπορεί να το ξεχάσει. Ούτε και ο Τζέραλντ Κροφτ, αν και αυτός της έδειξε λίγη ανθρωπιά. Η Εύα Σμιθ... πέθανε. Δεν μπορείτε πια να της κάνετε κανένα κακό. Δεν μπορείτε να τη βοηθήσετε πια. Αλλά και δεν μπορείτε, έστω κι αν το αισθάνεστε, να της ζητήσετε συγγνώμη.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ίσως αυτό είναι το χειρότερο απ' όλα. Αυτό θα μας βασανίζει.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ ΓΚΟΥΛ: Να θυμάστε, όμως, πως αν μια Εύα Σμιθ πέθανε, υπάρχουν ανάμεσά μας εκατοντάδες Εύες Σμιθ, πεινασμένες, δυστυχισμένες, που διψούν για λίγη ευτυχία. Κι όλες αυτές είναι δεμένες μαζί μας. Δεν μπορούμε να τις αγνοήσουμε. Δεν έχουμε δικαίωμα να τις ταπεινώνουμε γιατί δεν ήταν τυχερές, γιατί δεν γεννήθηκαν σε λαμπροφωτισμένα σπίτια, γιατί δεν έχουν προέλευση. Τι είδους άνθρωποι είμαστε όταν οι σκέψεις και οι πράξεις μας χαρακτηρίζονται από ευτέλεια; Αλλά αρκετά ως εδώ. Καληνύχτα σας.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Έρικ, μας ρεζύλεψες. Σε λίγο που θα μαθευτεί η συμπεριφορά σου, τότε θα διαπιστώσεις τι αναστάτωση προκάλεσες στην οικογένειά σου και τι μέγεθος έχει το σκάνδαλο.

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Αδιαφορώ.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Εσύ μπορεί, γιατί δεν έχεις συναίσθηση του τι εδημιούργησες. Εγώ όμως όχι. Όχι, κύριε Έρικ, δεν αδιαφορώ. Για αυτές σου τις επιπολαιότητες χάνω την τιμητική διάκριση, τον τίτλο του ιπότη. Αλλά πού να καταλάβεις εσύ.

ΣΙΜΠΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Έχει δίκιο ο πατέρας σου. Ντρεπόμαστε κι οι δυο για λογαριασμό σου.

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Δεν έχετε άδικο. Αλλά σας βεβαιώ ότι ντρέπομαι κι εγώ, με τη σειρά μου, για σας.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μην προσπαθείς να μεταθέσεις τις ευθύνες. Ξέρουμε ποιος έχει το άδικο.

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ψάξτε να το βρείτε από την αρχή. Μην παίρνετε το τέλος.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ποιος να το φανταστεί... ποιος να το φανταστεί πως αυτή η βραδιά, που άρχισε τόσο όμορφα, τόσο χαρούμενα, θα μας φύλαγε τόσες δυσάρεστες εκπλήξεις.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Πόσο ευτυχισμένη ένιωθα όταν καθίσαμε κι οι πέντε μας γύρω από αυτό το τραπέζι, ως τη στιγμή που μπήκε αυτός ο ανακριτής. Τι παράξενο... πόσα πράγματα αλλάζουν απ' τη μια στιγμή στην άλλη. Και τι δεν θα 'δινά να μην είχαν γίνει.

[Μετά την αποχώρηση του Ανακριτή, η οικογένεια μένει αντιμέτωπη με όσα ειπώθηκαν. Η αμφιβολία για την ταυτότητά του αρχίζει να μετατρέπει την ενοχή σε αναζήτηση διαφυγής.]

[Ακούγεται κουνδούνι εξώπορτας]

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ποιος είναι πάλι;

ΣΙΜΠΛ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Λες να είναι πάλι αυτός;

ΕΝΤΝΑ: Κυρία, ο κύριος Κροφτ.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μ' αυτή τη φοβερή ιστορία ξέχασα πως είχε φύγει.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Με συγχωρείτε που σας ενοχλώ.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ω, Τζέραλντ.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Είναι κάπως περασμένη ώρα, αλλά ήθελα να μάθω: πότε έφυγε ο ανακριτής;

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Προ ολίγου, Τζέραλντ, αφού μας αναστάτωσε για καλά.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Κι αν θες να ξέρεις, είμαστε όλοι ένοχοι, καθένας με τον τρόπο του.

ΣΙΜΠΛ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Αν δεν έφευγες, Τζέραλντ, θα διαπίστωνες πόσο άσχημα νιώθαμε κάτω από το άτεγκτο βλέμμα του.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Πέστε μου, όμως. Ήταν πραγματικά ανακριτής;

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Τι εννοείς;

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Υποπτεύομαι πως αυτός ο άνθρωπος, δεν ήταν ούτε καν αστυνομικός.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Πώς το υποπτεύεσαι, δηλαδή;

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μήπως οι υποψίες σου μειώνουν την ενοχή μας, Τζέραλντ;

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Για λέγε, Τζέραλντ. Κάποιο λόγο θα 'χεις εσύ για να υποστηρίζεις κάτι τέτοιο.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Λέγε, Τζέραλντ. Ανυπομονώ να ακούσω το συλλογισμό σου.

ΣΙΜΠΛ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Είναι κι αυτό μια παρηγοριά.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Βαδίζοντας στο δρόμο και προσπαθώντας να ξεχάσω τα γεγονότα που συνέβησαν απόψε στο σπίτι σας, έπεσα πάνω σ' έναν αρχιφύλακα. Βάδιζε σιγά. Θα 'χε, φαίνεται τελειώσει τη βάρδια του. Ξαφνικά ένιωσα το αίμα να κοχλάζει μέσα μου, και η ιστορία της νύχτας να ξεδιπλώνεται με όλες της τις λεπτομέρειες. Ω, ήταν μια ανελέητη στιγμή για μένα. Δεν μπορώ να σας την περιγράψω.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Συνέχισε, Τζέραλντ, συνέχισε. Σε καταλαβαίνω.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Τότε μια σκέψη σαν αστραπή πέρασε από το μυαλό μου. Κι έτσι πλησίασα τον αρχιφύλακα και τον ρώτησα... τον ρώτησα αν ξέρει τον αστυνόμο Γκουλ, τον ανακριτή δηλαδή...

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Λοιπόν;

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Λοιπόν... Αυτό το πρόσωπο, με αυτό το αξίωμα, είναι ανύπαρκτο.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Τον περιέγραψες;

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Σχολαστικά. Οι ερωτήσεις μου έπεφταν βροχή. Οι απαντήσεις του αρχιφύλακα ήταν αρνητικές. Όχι, κανένας αστυνόμος Γκουλ δεν υπάρχει στο Μπράμλεϊ.

ΣΙΜΠΛ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Σταθείτε, σταθείτε μια στιγμή. Πρέπει να το διαπιστώσουμε κι εμείς, να βεβαιωθούμε. Άρθουρ... Άρθουρ σε παρακαλώ, πάρε τον συνταγματάρχη Ρόμπερτς.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ναι, ναι, ναι. Αυτό θα κάνω τώρα. Θα πάρω το αστυνομικό τμήμα για να με συνδέσει.

[Τηλεφωνεί]

Ναι, ναι, αστυνομία; Δώστε μου τη διοίκηση, παρακαλώ. Όχι, όχι, όχι, τον ίδιο τον συνταγματάρχη Ρόμπερτς. Όχι, δεν μπορείτε εσείς να με εξυπηρετήσετε. Ευχαριστώ. Ναι, ναι, είναι προσωπική υπόθεση. Άρθουρ Μπέρλινγκ, βιομήχανος. Ναι, ναι, ναι, ναι. Ναι, ευχαριστώ, περιμένω. Ναι, ναι, ναι. Καλησπέρα, φίλε μου, καλησπέρα. Με συγχωρείς βέβαια για το ακατάλληλον της ώρας, αλλά έχουμε μια συζήτηση στο σπίτι με κάτι φίλους από το Λονδίνο και συγχρόνως μια απορία. Ναι, ναι, ναι, ναι. Μόνον εσύ είσαι αρμόδιος να μας πληροφορήσεις. Ναι. Έχεις ανάμεσα στο επιτελείο σου κάποιον αστυνόμο Γκουλ ως ανακριτή; Ναι, Γκουλ. Γκουλ. Ψηλός, λεπτός, μάλλον καλοντυμένος. Λοιπόν; Α, καλά. Α, καλά, καλά. Ναι, ναι, ναι, ναι. Ευχαριστώ, ευχαριστώ. Όχι, όχι, όχι. Κάποιος επιμένει από τους φίλους μας εδώ που τον ξέρει και ότι τον μετέθεσαν εδώ, σε σένα. Έτσι λέει. Αυτό μόνον. Πάντως, σε ευχαριστώ, φίλε μου, σε ευχαριστώ. Βεβαίως, βεβαίως. Θα συναντηθούμε στο γκολφ. Αύριο. Λοιπόν, ε, αύριο, ναι. Καλή σου νύχτα.

ΣΙΜΠΛ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Αν κατάλαβα καλά, σου είπε πως δεν υπάρχει αστυνόμος Γκουλ στη δύναμη της αστυνομίας.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ακριβώς.

ΕΡΙΚ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Δηλαδή, είμαστε όπως πρώτα. Καθώς πρέπει.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Αν το σκέφτεσαι έτσι, είναι προτιμότερο να σωπάσεις, Έρικ!

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Τι είδους επίσκεψη ήταν αυτή; Λέτε να ήταν βαλτός από ανθρώπους που δεν μας συμπαθούν;

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Και δυστυχώς είναι πολλοί αυτοί που εμένα τουλάχιστον με εχθρεύονται.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μα γιατί να το σκεφτόμαστε έτσι, αφού όλοι μας ξέρουμε πως εμείς σπρώξαμε αυτό το κορίτσι στην αυτοκτονία. Κι αν ήταν βαλτός, αυτό δεν λιγοστεύει τις τύψεις μας. Μήπως δεν ομολόγησε ο καθένας με τη σειρά του την ενοχή του;

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Ναι, αλλά δεν ξέρουμε αν όλοι μιλάμε για το ίδιο πρόσωπο.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Όχι, Τζέραλντ, με συγχωρείς, δεν στέκεται πολύ αυτό που λες. Μην ξεχνάς πως όλοι μας παραδεχτήκαμε πως είχαμε κάποια σχέση με αυτή την κοπέλα.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Σταθείτε. Ας μην βιαζόμαστε. Ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή. Διώχνετε ένα κορίτσι από το εργοστάσιό σας, ένα κορίτσι που λέγεται Εύα Σμιθ. Τη θυμάστε, αφού σας δείχνει ο ανακριτής τη φωτογραφία της. Συμφωνείτε;

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ως εδώ σωστά.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Ξέρει ότι η Σέϊλα, με τα παράπονα που έκανε στη διεύθυνση του Μίλγουορντς, στάθηκε αιτία να διώξουν μια κοπέλα. Μας λέει πως ήταν η Εύα Σμιθ.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μου δείχνει πάλι τη φωτογραφία και την αναγνωρίζω.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Σου δείχνει μία φωτογραφία. Πρόσεξε, Σέϊλα. Πού ξέρεις πως ήταν η ίδια η φωτογραφία που έδειξε στον πατέρα σου;

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ναι, δεν μπορώ να ξέρω αν ήταν η ίδια, αφού δεν με άφησε να δω αυτήν που έδειξε στον μπαμπά.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Και δεν έδειξε στον πατέρα σου αυτήν που έβλεπες εσύ εκείνη τη στιγμή. Έτσι; Επομένως, δεν έχουμε καμιά απόδειξη πως ήταν ένα και το αυτό πρόσωπο. Πιστέψαμε αυτά που μας είπε. Όπως πιστέψαμε και το ότι είναι ανακριτής. Και διαπιστώνουμε ότι είπε ψέματα. Άρα ό,τι είπε ήταν ένα καλοσερβιρισμένο ψέμα.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Δηλαδή, δεν υπάρχουν στη μέση ούτε ανακρίσεις, ούτε δικαστήρια, ούτε σκάνδαλα.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Και η αυτοκτονία;

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Θα το διαπιστώσουμε αμέσως αν έγινε ή όχι. Θα πάρω το νοσοκομείο στο τηλέφωνο. Περιμένετε.

[Τηλεφωνεί]

Εμπρός, κέντρον; Ναι, δώστε μου το Γενικό Νοσοκομείο, παρακαλώ. Ναι, ναι. Α, μια πληροφορία, παρακαλώ. Εδώ Τζέραλντ Κροφτ. Μάλιστα, μάλιστα, μάλιστα, ο βιομήχανος. Σας φέρανε εκεί καμιά κοπέλα που πήρε δηλητήριο; Ε, ναι, αυτοκτονία. Είστε βέβαιοι; Όχι, όχι, όχι. Θα μου έδωσαν λάθος πληροφορία. Φάρσα; Α, μπορεί. Α, ναι, ναι, ναι, ναι. Σας ευχαριστώ πολύ.

Όπως το είχα προβλέψει. Καμιά αυτοκτονία, ακούτε; Καμιά κοπέλα δεν αυτοκτόνησε εδώ και δύο χρόνια στο Μπράμλεϊ.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Τι σας έλεγα; Τι σας έλεγα; Είναι πολλοί αυτοί που μας εχθρεύονται. Είναι δικό τους έργο αυτό.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Προτείνω, λοιπόν, να πιούμε κάτι.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μα αυτό είναι η πιο καλή κουβέντα που ακούω μετά την αναχώρηση αυτού του αλητήριου.

[Όλοι γελάνε]

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Έλα, έλα, έλα.

Λοιπόν, στην υγεία μας.

[Πίνουν]

Στην υγεία μας. Πέρασαν πια όλα. Στην υγεία μας.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ναι, πέρασαν. Αλλά έχουμε τη συνείδησή μας ήσυχη; Μήπως όλα για όσα μας κατηγορήσε δεν συνέβησαν; Καθένας μας δεν έκανε κι από ένα μικρό ή μεγάλο σφάλμα;

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Σέϊλα Σέϊλα, νομίζω πως τραγικοποιείς τις καταστάσεις. Έλα, έλα, έλα. Ξέχασε ό,τι περάσαμε. Χαμογέλασε όπως πριν. Η ζωή είναι όμορφη. Είναι όμορφη, έτσι τουλάχιστον πρέπει να τη βλέπεις εσύ, ε; Είσαι μόλις είκοσι χρονών. Έχεις καιρό να στεναχωρηθείς, αλλά όχι από τώρα, ε; Τζέραλντ, πρόσφερε της, σε παρακαλώ, λίγο πορτό. Θα της δώσει κέφι πάλι, το ξέρω.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Θα δοκιμάσω με κάτι άλλο να της ξαναδώσω την παλιά της αισιοδοξία. Σέϊλα, αυτό το δαχτυλίδι το ξέρεις πως το έδωσα μαζί με όλη μου την αγάπη. Έλα, Σέϊλα, ας αφήσουμε τα πείσματα. Το δαχτυλίδι αυτό πρέπει να στολίζει το ωραίο χέρι σου, να σου θυμίζει την ύπαρξή μου. Φόρεσέ το, σε παρακαλώ.

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Τζέραλντ, τα γεγονότα είναι πολύ κοντά μας ακόμα. Δεν μπορώ να ξεχάσω τόσο γρήγορα. Θα προσπαθήσω όμως, το υπόσχομαι. Κράτησε το δαχτυλίδι. Δεν μπορώ ακόμα. Θα μου το δώσεις αργότερα. Θα νιώσεις εσύ πότε.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Α, όχι, όχι, όχι. Δεν τους καταλαβαίνω τους νέους. Όχι. Θέλουν να αυτοβασανίζονται, να δημιουργούν προβλήματα. Μα είναι φοβερό αυτό.

[Το τηλέφωνο χτυπά απότομα. Η νέα πληροφορία ανατρέπει μέσα σε λίγες στιγμές όλη την ανακούφιση που είχε προηγηθεί.]

[Χτυπά το τηλέφωνο]

ΣΙΜΠΛ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Αχ, αυτό το τηλέφωνο απόψε.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Ναι, έχεις δίκιο. Τα νεύρα μας είναι τεντωμένα. Κάθε ήχος μοιάζει με την τυμπανοκρουσία. Είμαστε κουρασμένοι, Σίμπιλ. Αυτό κατάλαβα.

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Εμπρός; Ναι. Ναι, ναι, ναι, ο ίδιος. Τι; Πώς; Πως; Για επαναλάβετε. Ένα λεπτό, ένα λεπτό. Εμπρός; Εμπρός; Εμπρός; Διέκοψαν.

ΤΖΕΡΑΛΝΤ ΚΡΟΦΤ: Τι συμβαίνει,

ΣΕΪΛΑ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μπαμπά; Πώς είσαι έτσι; Τι σου είπαν;

ΑΡΘΟΥΡ ΜΠΕΡΛΙΝΓΚ: Μου είπαν... Ήταν από την αστυνομία. Αυτοκτόνησε μια κοπέλα απόψε. Πήρε, λέει, δηλητήριο και... έρχεται ένας αστυνόμος, ένας ανακριτής, να μας κάνει μερικές ερωτήσεις.

[Αυλαία]